NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 88 (7093) ● Ceturtdiena, 2000. gada 10. augusts ● Cena Ls 0,22

«Pagājušais smaržo vairāk nekā ziedošs ceriņu krūms»

Franču sakāmvārds

Dalīts prieks ir divkāršs prieks

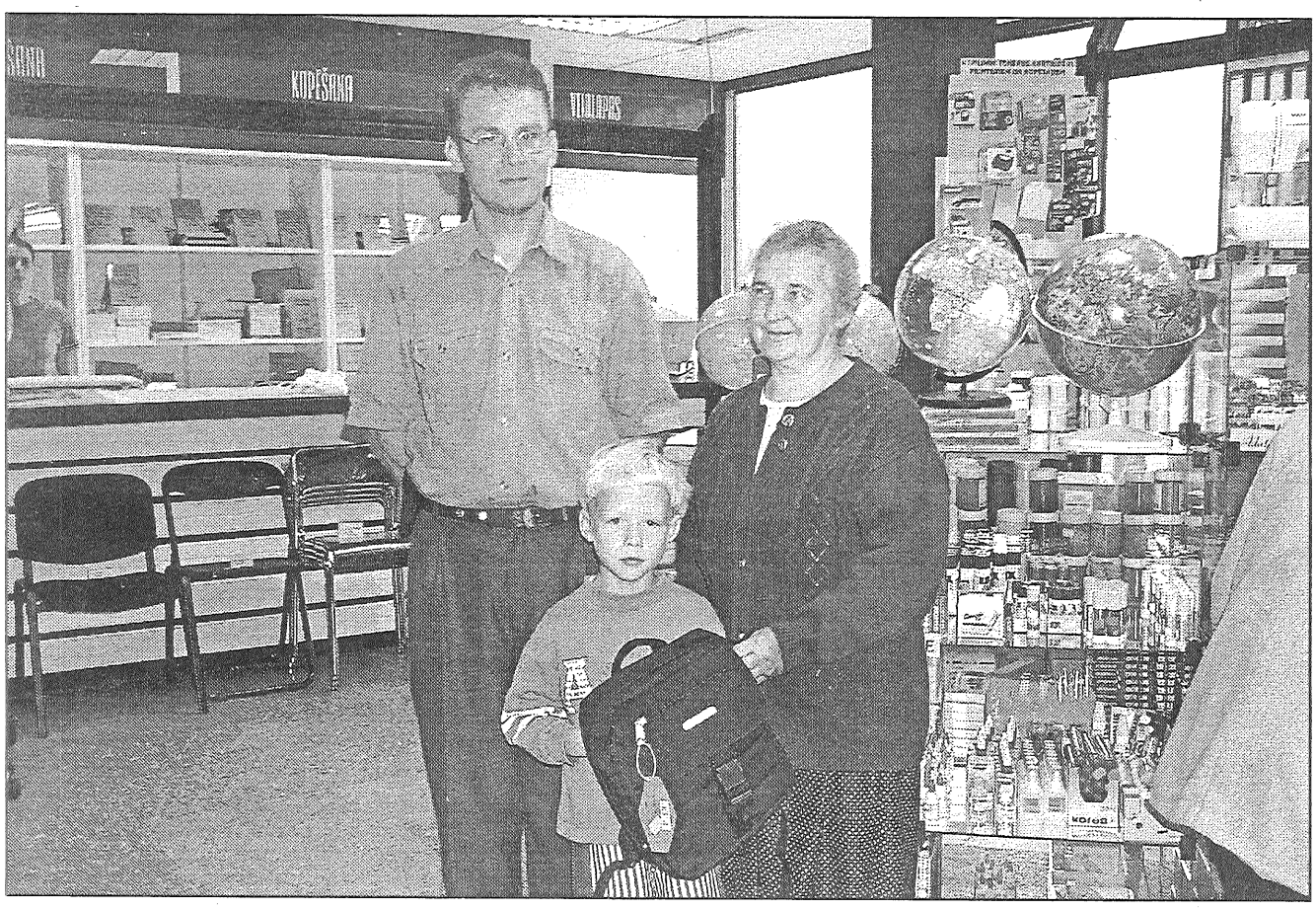

● Lūcijai Čivkulei, kura augustā vinnēja SIA «Salanga» dāvanu karti piecu latu vērtībā, prieks par veiksmi. Mazajam Ivaram prieks par to, ka plecos nu būs īsta skolas soma. Bet Gunāram Svilānam prieks par to, ka viņa veikals ir iecienīts. Foto M. Rukosujevs.

Lidija Kirillova

«Novadnieka» loterijā sponsoru dāvāto balvu klāstā augustā viena bija tāda, kas radīja divkāršu un pat trīskāršu prieku. SIA «Salanga» dāvanu karti laimēja preiliete Lūcija Čivkule no Saltupes ielas. Pēc pirmās telefoniskās sarunas jutāmies pat mazliet uztraukti, vai cilvēkam pensijas gados kancelejas preču veikalā kas ies pie sirds un būs nepieciešams. Taču visas raizes pazuda, kad norunātajā laikā satikāmies pie Gunāra Svilāna veikala. Lūcijas kundzei līdzi bija atnācis gaišmatains puisēns, nu gluži tajā vecumā, kad, 1. septembri gaidot, jāiegādājas zīmuļi, burtnīcas, krāsu kastes un, protams, kārtīga skolas soma. Bet labāk par visu pēc kārtas.

Lūcija Čivkule nākusi no Rušonas pagasta, kur viņas dzimtās mājas. Bet par preilieti viņa sevi uzskata jau 38 gadus. Te iepazinusies ar vīru, te dēlu un meitu izaudzinājusi, te, mazbērnus dzīves gaitās vadot, pasakas stāsta, nobrāztos celīšus papūš un viņu noslēpumus uzklausa. Darba mūžā Lūcija bijusi gan šuvēja «Rīgas apģērbā», gan kādreizējā «Lauktehnikā» slaukšanas aparātus kopā ar citām sievām remontējusi. Pēdējie 14 gadi pirms pensijas «Preiļu sierā» aizvadīti, vispirms fermā par cūkkopi, tad pēdējos četrus gadus par sargu. Kā pati smejas, kaut skursteņus būtu tīrījusi, ja dzīvē tā sanāktu, jo maize bija jāpelna, bērni jāskolo.

Tagad, kad pensijas gadi klāt, prieks par mazbērniem. Dēlam aug divas meitiņas, bet meitai, savukārt, divas meitas un visu tuvinieku lepnums — mazdēliņš Ivariņš, kuram šogad skolas gaitas sākamas. Vecākā mazmeita jau devītajā klasē ies, bet Ivara māsiņai vēl krietni jāpaaugas līdz skolas solam. Jā, bet mēs taču nācām uz veikalu pēc dāvanas. Kamēr vecmamma ar «Novadnieka» korespondentiem runājas, Ivars, viņas mudināts, dodas līdzi veikala saimniekam Gunāram Svilānam, lai izvēlētos kādu skolai derīgu mantu. Un drīz vien nāk atpakaļ ar izturīgu, pietiekami lielu un ērtu skolas somu plecos. Priecīgs un lepns — firmas manta, «Enriko Benetti» ražojums, tāda droši izturēs ne tikai ābeces un burtnīcu svaru, bet arī pašu ābečnieku, ja ziemā kādu reizi gadīsies uz tās no slidkalniņa nobraukt. Puikam uzreiz bijis skaidrs, ka jāņem soma, jo burtnīcas un zīmuļus mamma jau laikus sapirkusi.

Kopā ar vecmammu, kā arī mammu un mazo māsu, kuras topošo skolnieku, izrādās, turpat pie veikala gaidījušas, Ivars dodas mājup un droši vien jūtas laimīgs par negaidīto dāvanu. Bet mēs turpinām **sarunu ar SIA «Salanga» saimnieku Gunāru Svilānu.** Viņam un veikala darbiniecēm nu tikai sākas saspringtākais darba periods. Īpaši rīta stundās veikalā pircēju, ka biezs, jo lauku cilvēkiem nav daudz laika, ko pa pilsētu braukāt. Preilieši gan esot nesteidzīgāki, no iepriekšējo gadu pieredzes labi zina, ka preču veikalā nepietrūks, rezerves noliktavā pietiekamas.

Turpinājums 4. lappusē

Līvānieši kavējas ar deklarāciju «atstrādāšanu»

Ginta Kraukle

Iedzīvotājiem, kuriem ziemā uzkrājies parāds par siltumu, ko skaidrā naudā apmaksāt ir gandrīz neiespējami, jo nav darba un cerību, ka tuvākajā laikā tas būs, pašvaldība piedāvā iespēju daļu uzkrātās summas dzēst pēc tam, kad cilvēks ieguldījis savu artavu pilsētas sakopšanas darbos. Šāda iespēja dota pavisam 216 cilvēkiem, kas norīkoti darbā p/u «Dzīvokļu un komunālā saimniecība» (DzKS), taču, kā «Novadniekam» pastāstīja uzņēmuma labiekārtošanas iecirkņa priekšniece Ārija Zalāne, deklarācijas atstrādājis tikai 91 īrnieks, kas ir mazāk nekā puse. Patlaban cilvēku, ko varētu norīkot darbā, neesot vispār, kas izskaidrojams ar to, ka daudzi piepelnās, lasot ogas un sēnes vai arī strādājot lauku saimniecībās.

Darba ilgums ir diferencēts, atkarīgs no parāda summas lieluma, dažiem tās ir 18, citiem 24 dienas. Vasarā ir daudz ravēšanas darbu, tāpēc strādnieki tagad ir ļoti nepieciešami, taču to trūkst. Sievietes ravē puķu dobes pilsētā, uzkopj ielas. Regulāri jāslauka Meža, Lāčplēša iela, kur privātais sektors ir neliels, kā arī tirgus apkārtne. Vīriešus vasarā norīko plākšņu labošanā, atkritumu izvešanā, pļaušanas darbos. Nesen sakārtota 1905. gada cīnītājiem veltītā pieminekļa apkārtne. Ā.Zalāne atzīst, ka lielākoties cilvēki darbu veic apzinīgi, taču gadās arī izņēmumi. Tas, kurš darba tikumu nav kopis ikdienā, ir kūtrs arī uzkrātā parāda atstrādāšanā. Ir gadījumi, kad nākas darba dienu skaitu palielināt, saka Ā.Zalāne, jo uzdotais ir paveikts slikti vai arī strādnieks no darba vietas vienkārši «aizlaidies».

Turpinājums 2. lappusē

Īsziņas

■ **Lietus, stiprs vējš kaitē ne tikai labības laukiem un dārzājiem, bet arī saīsina ēku mūžu. Pelēču pagastā sabrucis lievenis pie bijušās Niedru pamatskolas, kas ir arhitektūras un vēstures piemineklis, ņemts vietējās nozīmes aizsardzībā.** Taču, kā informēja pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Podskočijs, arī ēkas kopējais stāvoklis ir tāds, ka lieveņa atjaunošanu nevar uzsākt. Atliekot izsaukt speciālistu no vietējo pašvaldību apvienotās būvvaldes, sastādīt aktu un lieveni nojaukt pavisam. Tik plaša apmēra darbiem, kādi būtu vajadzīgi kopumā visas ēkas atjaunošanai, pagastam nav līdzekļu.

■ **Kā «Novadnieks» informēja (11.07.), 1. jūlijā sāka darboties jaunais ģimenes ārstu apmaksas modelis, kas paredz ārstam maksāt pēc pierakstīto pacientu skaita un vecuma struktūras.** Preiļos jūlija sākumā nebija noslēgts līgums par ambulatorās palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem, jo, kā pamatoja Daugavas slimokases Preiļu filiāle, nav izveidots uzņēmums, ar ko šādu līgumu noslēgt. Pašlaik, kā informēja filiāles direktore Viktorija Šmukste, līgums par veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un to apmaksu no šī gada 1. jūlija līdz 31. decembrim noslēgts ar bezpeļņas uzņēmumu «Preiļu slimnīca», kura sastāvā ir arī Preiļu poliklīnika. Ģimenes ārsti ir darba attiecībās ar Preiļu poliklīniku. Ja gadījumā ģimenes ārsti apvienosies un izveidos uzņēmumu, līgums tiks slēgts no jauna. Kā paredzēts līguma nosacījumos, par izmaiņām slimokasei jāpaziņo mēnesi iepriekš.

■ **Rajona bērnu un jauniešu centrā šogad vecākiem būs jāmaksā par bērnu nodarbībām angļu un latviešu valodas pulciņos (3,50 lati mēnesī), kā arī pirmsskolas sagatavošanas grupā «Ābecīte» (5 lati mēnesī).** Tas izskaidrojams ar to, ka mainījušies valsts finansējuma sadales principi ārpusskolas iestādēm. Līdz šim gadam finansējumu saņēma iestādes, bet tagad finansētas tiek atsevišķas programmas. Katra interešu izglītības iestāde gatavoja programmas, kas bija jāaizstāv šim nolūkam izveidotā rajona komitejā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs sagatavoja un iesniedza gandrīz 50 programmas. Programmas izvērtējot, tika ņemts vērā Izglītības un zinātnes ministrijas ieteikums nefinansēt tās, kas ir saistītas ar mācību priekšmetiem, šajā gadījumā — angļu un latviešu valodu. Savukārt «Ābecītei» finansējums atteikts tāpēc, ka interešu izglītībā valsts līdzekļus piešķir bērniem, sākot no septiņu gadu vecuma. «Ābecītes» bērni ir jaunāki.

Arī kopumā rajonam paredzētais interešu izglītības finansējums ir samazināts, bez tam astoņu procentu apmērā līdzekļi paredzēti vispārizglītojošo skolu programmām, tāpēc rajona bērnu un jauniešu centram jaunajā mācību gadā līdzekļu būs mazāk. Kā teica centra direktore Aija Caune, centrs tomēr nesamazinās kopējo pulciņu skaitu, taču nāksies samazināt pedagogu darba stundu skaitu.

L.Rancāne

Nacionālās ziņas

Zīgerists grib būt Jelgavas mērs

"Tautas kustības Latvijai" vadītājs Joahims Zīgerists plāno piedalīties nākamajās pašvaldību vēlēšanās un kļūt par pilsētas mēru. Par to viņš paziņojis pirmdien, tiekoties ar Jelgavas pilsētas politiski represētajiem, leģionāriem un maznodrošinātajiem, ziņo LETA. Mūsu valsts politiķi gan uzskata, ka J.Zīgeristam nekādu izredžu nav, un viss, ko viņš stāstot, esot blēņas. Zīgerista paziņojums par kandidēšanu pašvaldību vēlēšanās ir traģikomisks un neizdevies joks un jāšaubās, vai vēlētāji divreiz uzķersies uz viena un tā paša āķa.

Akceptē līgumu ar Svēto Krēslu

Ministru kabineta komiteja pirmdien akceptēja līgumu starp Latvijas Republiku un Svēto Krēslu. Līdz ar šī līguma noslēgšanu tiks aizvietots 1922. gadā noslēgtais un ratificētais Konkordāts.

Līgums noteiks Katoļu baznīcas tiesisko statusu Latvijā, reglamentēs sadarbību izglītības un kultūras jomā, kā arī nodrošinās iespējas pastāvīgai un pilnvērtīgai Nacionālajos bruņotajos spēkos dienošo katoļticīgo locekļu un cietumos ieslodzīto katoļu garīgai aprūpei. Svētais Krēsls piešķirs Aglonas svētvietai starptautiskās svētvietas statusu, nākotnē tiks runāts par katoļu Teoloģijas fakultātes atjaunošanu Latvijas Universitātē. Ja valdība akceptēs līgumu, to parakstīs tieslietu ministre Ingrīda Labucka un pēc līguma parakstīšanas tas vēl būs jāratificē Saeimai. Pret šādu līgumu iestājas pārējās vadošās konfesijas, jo pēc statistikas datiem katoļticīgie ir tikai trešā lielākā konfesija Latvijā.

Prokuratūra pret Jāni Ādamsonu

Ģenerālprokurors Jānis Maizītis 8. augustā nosūtīja Saeimai vēstuli ar lūgumu izdot kriminālvajāšanai LSDSP frakcijas deputātu Jāni Ādamsonu. Bijušā pedofilijas lietas parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšsēdētāja darbības prokuratūra vērtē kā dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kam bijušas smagas sekas un kas nodarījušas kaitējumu valsts un personu interesēm. Neatkarības gados prokuratūra lūdza izdot kriminālvajāšanai vēl vienīgi Valdi Krisbergu, kurš bija pamatīgi apkrāpis noguldītājus. Ādamsona krimināllietas ietvaros prokuratūra par cietušajiem atzīst A.Sončiku, V.Birkavu un A.Šķēli, kurus deputāts nosauca kā iespējami saistītus ar pedofilijas lietu. Skaidru piekrišanu par Ādamsona izdošanu kriminālvajāšanai izteikusi tikai Tautas partijas frakcija, daži «Latvijas ceļa» un tēvzemiešu deputāti, kuru balsis nesastāda vairākumu. Vieni viņu sauc par «lielāko nelieti Latvijas politikā», otri uzskata, ka Ādamsons darbojies cēlu mērķu vadīts un tagad sākoties jau politiska vajāšana. Visticamāk, ka parlamentārieši par sava kolēģa izdošanu kriminālvajāšanai lems pirmajā Saeimas plenārsēdē pēc brīvdienām, kas paredzēta 7. septembrī.

Pedagogu algas pieaugs. Bet tikai šogad

No 1. septembra skolotāji saņems ilgi gaidīto algu paaugstinājumu. Šim mērķim Ministru kabinets no budžeta piešķīris 2,94 miljonus latu. Bet tālākais reformu plāns mainās. Nākamais algas palielinājums bija paredzēts 2001. gada 1. janvārī, nu to atliek līdz septembrim, jo nākamgad algu reformai pietrūkšot 11,4 miljoni latu. Tomēr izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Greiškalns ir pārliecināts, ka reforma tomēr notikšot un būšot galā līdz 2003. gadam, kā bija paredzēts, kad skolotāju algām jābūt divu minimālo algu apmērā.

Arī bērnu pabalsti netiks paaugstināti

Šogad jau otro gadu pēc kārtas Latvijā dzimstības kritumu nomainījis tās pieaugums. Pēc statistikas ziņām, pirmajā pusgadā Latvijā reģistrēti 10,3 tūkstoši jaundzimušo, kas ir par 7,5 procentiem vairāk nekā pērn. Savukārt mirstība pirmajā pusgadā samazinājusies par 1,4 procentiem. Taču, pretēji politiķu solījumiem pirms 7. Saeimas vēlēšanām, premjers Andris Bērziņš otrdien paziņoja, ka arī nākamgad valdība bērnu pabalstus nepalielinās. Naudas, lūk, neesot.

L.Kirillova

Latgales un Aglonas vārds aiznests pasaulē

Šovasar Aglonā notika jau divdesmitā nometne «3 x 3». Pēc tam, kad aizvadīta brīnišķīga nedēļa, kad visi darbi padarīti, vēlos teikt sirsnīgu paldies visiem cilvēkiem, kuri šo nometni veidoja, strādāja nesavtīgi, radoši un ar sirds siltumu. Mana vislielākā pateicība Aglonas vidusskolas darbiniekiem, sevišķi direktoram Feoktistam Pušņakovam, arī Aglonas pagasta padomes izpilddirektorei Inārai Lukaševičai. Nometni atbalstīja arī Preiļu rajona padome un Aglonas pagasta padome. Paldies jāsaka Rēzeknes — Aglonas diacēzes V.E. bīskapam Jānim Bulim un Aglonas bazilikas dekānam Jānim Stepiņam.

Nometne bija ne tikai nedēļu ilgs ārkārtīgi spraigs un atbildīgs darbs. Ceļš uz katru no «3 x 3» nometnēm ir vairāk nekā gadu ilgs. Un visu šo laiku mēs kopā ar vietējiem pagasta ļaudīm strādājām roku rokā, lai viena nedēļa gadā izdotos tā, ka visi jūtas aprūpēti, nozīmīgi un atvērti — kā viena draudzīga ģimene. Vēlos teikt lielu paldies visiem ieviržu vadītājiem, Preiļu bērnu un jauniešu centra darbiniecēm, īpaši kultūras pasākumu koordinatorei nometnē Inārai Určai. Paldies virtuves saimniecēm par garšīgo maltīti un drosmi uzņemties atbildību un rūpes par vairāk nekā 200 cilvēku lielo saimi.

Mēs nebūtu spējuši noorganizēt nometni Aglonā, ja nebūtu tik labu un devīgu sponsoru. Paldies akciju sabiedrībai «Preiļu siers», i.u. «Senlejas», zemnieku saimniecībai «Raipole», RNS-D, «Latvijas ceļa» Preiļu nodaļai, akciju sabiedrībai «Līvānu stikls», i.u. «Volkova», i.u. «Spektrs», Preiļu rajona ekozemniekiem.

No Aglonas katrs aizbrauca uz savām mājām. Daudzi palika tepat Latgalē, citi devās uz Rīgu vai Kurzemi, uz Krieviju, ASV, Zviedriju, Austrāliju vai pat tālo Jaunzēlandi. Bet mēs visi paņēmām līdzi atmiņas par dienām, kas aizvadītas kopā ar jaukiem cilvēkiem, un par kolektīviem, kurus iepazīnām nometnē. Paldies bērnu folkloras kopai «Ceiruleits», Preiļu pagasta folkloras kopai «Leiči», Aglonas pagasta folkloras kopai «Olūteņš», Galēnu pagasta folkloras kopai «Vidsmuiža», Riebiņu pagasta folkloras kopai «Jumaleņa», kapellai «Jūlijs», Līvānu drāmas kolektīvam, bērnu vokālajai grupai «Spurgaliņas», Preiļu pilsētas vīru vokālajam ansamblim — visiem, kas rādīja Latgales tradīcijas, tik skanīgas un dzidras kā māla krūzes, kas pilnas skaidravota ūdens. Rudens vējos un klusos ziemas vakaros mums visiem būs ko atcerēties — tā bija Aglona!

Elvīra Brovacka,
nometnes «3 x 3» Aglonā vadītāja

Rajona pašvaldībās

Pelēču pagastā

● Pelēču pagasta padomes sēdē deputāti izskatīja vairākus iedzīvotāju iesniegumus.

● Nolemts no valsts brīvajām zemēm 6,5 hektārus piešķirt A. Poplavskim lietošanā, pamatojoties uz viņa iesniegumu.

● Padomes sēdē apstiprināts privatizācijas komisijas sēdes protokols par Valentīnas Ciršas dzīvojamās platības privatizāciju par sertifikātiem.

● Deputāti nolēma apmaksāt Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēknes Jolantas Kokinas izdevumus 80 latu apmērā par dienesta viesnīcas izmantošanu nākamajā mācību gadā.

● Pelēču pagasta padomes deputāti atteicās apmaksāt rajona bērnu un jauniešu centra pieprasīto summu par pagasta bērna nodarbībām pirmsskolas sagatavošanas grupā «Ābecīte». Atteikums motivēts ar to, ka abās pagasta skolās — Ārdavas un Pelēču pamatskolās notiek bērnu sagatavošana skolai. Šajā gadījumā vecāki pierakstīti pagastā, bet dzīvo Preiļos.

● Izskatot kultūras un izglītības komitejas sagatavoto protokolu par vienošanās izmaiņām starp Pelēču pagasta padomi un Ārdavas pamatskolu, deputāti nolēma segt Ārdavas pamatskolas mūzikas skolotājas ceļa izdevumus piecu latu apmērā mēnesī. Līdz šim ceļa izdevumi tika apmaksāti arī mājturības un angļu valodas skolotājām, taču turpmāk šos priekšmetus mācīs viens skolotājs. Savukārt Pelēču pamatskolas angļu valodas skolotājai tiks apmaksāti ceļa izdevumi deviņu latu apmērā mēnesī.

● Pelēču pagastā maksa par bērnu pusdienām skolā tiek samazināta vai arī tiek nolemts, ka tās apmaksās pagasts tikai tad, ja ar iesniegumu pagasta padomē ir griezušies vecāki. Padomes sēdē nolemts, ka nākamajā mācību gadā 50 procentu apmērā tiks samazināta maksa par skolas pusdienām septiņiem — vienam bērnam no Sudņiku, trijiem no Petrovu, diviem no Karpušenko un vienam bērnam no Sokolovsku ģimenes. Lēmums pieņemts neatkarīgi no tā, kur bērni mācās. Iesniegumus no vecākiem pagasta padome pieņems līdz 1. septembrim. Nepieciešamības gadījumā augusta beigās notiks vēl viena pagasta padomes sēde, lai izskatītu vecāku lūgumus.

19. augustā notiks pilngadības svētki 12 Pelēču pagasta jauniešiem. Padomes sēdē akceptēta līdzekļu izmantošana šim pasākumam. Jau gada sākumā tie tika paredzēti kultūras izdevumos.

● Lai pagasta iedzīvotājiem būtu mazāk ceļa izdevumu, Pelēčos regulāri tiek organizēti Valsts akciju sabiedrības «Nodarbinātības valsts dienests» filiāles «Preiļu centrs» darbinieku izbraukumi. 17. augustā tas notiks jau trešo reizi šajā gadā. Iedzīvotāji var uz vietas veikt reģistrāciju un kārtot citus ar nodarbinātību saistītus jautājumus. Dienesta pārstāvis uz Pelēčiem tiek nogādāts ar pagasta automašīnu.

● Grūti risināms jautājums Pelēču pagasta padomes deputātiem bija par iedzīvotāju Viktoriju Vaivodi. Pastnieks gados veco, sevi aprūpēt nespējīgo sievieti atradis uztraucošā stāvoklī, faktiski nav varējis ar viņu kontaktēties, jo sieviete nevienam neatverot durvis. Netiekot ielaisti arī kaimiņi, kuri gan dzīvo patālu un sevišķu interesi neizrādot. Pagasta padome par sievietes stāvokli informējusi viņas radinieci Rīgā, nosūtot telegrammu. Saņemta atbilde, ka arī radinieces veselības stāvoklis nav tāds, lai viņa varētu uzņemties tālo ceļu un pastāvīgas rūpes par veco sievieti. Pagasta deputāti pieņēma lēmumu lūgt rajona sociālās un veselības aprūpes nodaļas palīdzību, lai sievieti varētu ievietot pansionātā vai slimnīcas sociālajās gultās.

L.Rancāne

Vārkavas pagastā

● Ar Kultūrkapitāla fonda atbalstu Vārkavas pagasts šī gada rudenī cer tikt pie informatīva izdevuma par pašvaldības vēsturi, tālu pasaulē aizgājušajiem un daudz ko sasniegušajiem Vārkavas ļaudīm. 48 lappuses biezā brošūriņa stāstīs par kultūru, izglītību, garīdzniecību pagātnē un šodien. Kā «Novadniekam» pastāstīja pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars, par izdevuma radošo pusi gādā skolotāja Inta Klindžāne, bet ar finansējumu palīdzēs arī Preiļu rajona padome, ievadītas sarunas ar pašvaldības uzņēmējiem. Taču palīdzība tiek gaidīta arī no bijušajiem un tagadējiem vārkaviešiem, kuri vēlas, lai bagātā pagasta vēsture kļūtu zināma arī citur.

● Nelielā Odzienas upīte, kas savieno Klaparu un Spūļu ezeru un nes savus ūdeņus uz Dubnu, iespējams, pārvērtīsies līdz nepazīšanai. Pagasta padomes priekšsēdētājs A.Štagars informēja par ideju uzbūvēt slūžas un pacelt ūdens līmeni par pusotru metru. Pašlaik tiek izcirsti upītes krastos saaugušie krūmi. Mainīsies ainava, tiks izveidota peldvieta.

● Kopš gada sākuma Vārkavas pagastā dzimuši seši mazuļi — četras meitenes un divi zēni. Viņsaules ceļus aizgājuši septiņi vārkavieši. Bet Vārkavas pamatskolas pirmajā klasē skolas gaitas uzsāks deviņi bērni.

● Līdz 14. augusta pulksten 11.00 visi Vārkavas pagasta zemnieki, kuriem graudaugu platības ir lielākas par 5 hektāriem, vēl var paspēt deklarēt savus sējumus mērķsubsīdiju saņemšanai. Zemniekus gaida pagasta padomē.

● Vārkavas pagasta padomes deputāti piekrituši iznomāt Bleidas ezeru vairākiem pagasta iedzīvotājiem. Ezera kopējā platība ir 37 hektāri. Līgumā paredzēts, ka apsaimniekotājiem gada laikā uz katru ezera platības hektāru jāielaiž zivju mazuļi vismaz 5 latu vērtībā. Pagasta vadība cer, ka jaunie saimnieki būs ieinteresēti saglabāt zivju resursus.

● Pagasta padomes sēdē pieņemts lēmums sadarboties ar Sutru pagastu. Par to tiks noslēgts attiecīgs līgums.

● Apstiprināts Vārkavas ciemata uzkopšanas plāns, kas paredz sadarbību ar Vārkavas pamatskolu. Pavasaros un rudeņos tiks organizētas talkas, kuru laikā skolēni uzkops ciemata sabiedrisko ēku apkārtni, uzturēs kārtībā autobusu pieturu un estrādi.

● No pagājušā gada oktobra Vārkavas pagasta iedzīvotāji intensīvi rakstīja iesniegumus ar lūgumiem piešķirt lietošanā platības no brīvo valsts zemju fonda. Pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars informēja, ka pašlaik pagastā brīvu zemju vairs nav, nesen lietošanā piešķirti 2,4 hektāri.

● Lai spētu uzturēt kārtībā Vārkavas ciemata ūdenssaimniecību, deputāti bija spiesti pieņemt lēmumu par ūdens tarifu paaugstināšanu. Dzīvokļos, kur ir uzstādīti ūdens mērītāji, iepriekšējo 20 santīmu vietā būs jāmaksā 40 santīmi par kubikmetru. Bet dzīvokļos bez ūdens mērītājiem nāksies maksāt 3,04 latus par cilvēku. Noteikta maksa arī par ūdeni, ko izlieto lopu dzirdīšanai un citām saimnieciskām vajadzībām.

● Vārkavas pagasta iedzīvotāji Zemesgrāmatā nostiprinājuši 366 īpašumus, kas ir 67,5 procenti no kopējā apjoma, ar kopplatību 4848 hektāri. Šogad septiņos gadījumos atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi 132,8 hektāru platībā.

L.Kirillova

Līvānieši kavējas ar deklarāciju «atstrādāšanu»

Sākums 1. lappusē

Otra problēma — ko viens iestādījis, izravējis, sakārtojis, to otrs iznīcina vieglu roku. Ā.Zalāne pauda sarūgtinājumu par to, ka pilsētas zaļā zona regulāri tiek bojāta. Zāliens Rīgas ielas malā, iepretim ģimnāzijai ir izbradāts, izmīdīts, tur tiek spēlēta bumba, un zāliena vietā paliek dubļu palts. Arī pilsētas apstādījumi cieš no vandāļiem, ziedošie stādiņi no puķu dobēm pilsētas skvēros aizceļo uz piemājas dārziņiem vai tiek vienkārši izrauti un nomesti turpat ielas malā. Pat betona atkritumu urnas pie autobusu pieturām pilsētā nestāv, kur noliktas, bet svētdienu rītos pēc jautras nakts tiek atrastas labu gabalu tālāk. Gatavojoties sakoptības konkursam, daudzviet pilsētā uzstādīti soliņi, taču ilgs laiks tiem nav bijis lemts. Jau tajā pašā dienā atradās cilvēks, kas saudzīgi noņēma dēlīšus un aiznesa sev līdzi. Viņa vārds nav zināms, taču šim gadījumam ir liecinieki. Ā.Zalāne ir pārliecināta, ka šādā veidā radītie zaudējumi ir tik lieli, ka būtu lietderīgi algot policistu, kas uzmanītu kārtību pilsētā. Laba alternatīva varētu būt ielu vecākie. Šādus gadījumus redzot, klusēt nevajadzētu arī apkārtējiem, kaimiņiem, garāmgājējiem.

Ceturtdienas saruna

Bet galvenais ir mīlestība

Ginta Kraukle
Foto no Dz. Zoldneres albuma

Dzintra Zoldnere, zvērināta advokāte, organizē bezmaksas virtuvi bērniem no sociāli mazaizsargātām ģimenēm Līvānos, «Žēlsirdības centra» vadītāja. Visu mūžu strādājusi savā specialitātē, gandrīz divdesmit gadus Rīgā. Atgriezusies Līvānos, kur savulaik beigusi vidusskolu. Pārliecināta kristiete, dievišķo atklāsmi uzskata par augstāko garīgo pārdzīvojumu savā dzīvē. Bībeli — par pilnīgāko pasaules grāmatu. Viņas moto: Esam nākuši pasaulē, lai mīlētu un mīlestību dāvātu. Sarunāties ar Dzintru ir viegli, lai gan viņa pati saka, ka nav no tiem labākajiem sarunu biedriem. Viena mūsu sarunas daļa tomēr paliek aizplīvurota. Tā ir Dzintras advokatūras prakse, skatāmās lietas, kas bieži vien ļoti personiski skar viņas klientus. — Daudzi pie manis atnāk galēja izmisuma brīžos, pat uz pašnāvības robežas, dzīves salauzti. Manas un klienta sarunas paliek kabineta četrās sienās. Mūsu saruna raisās vairāk par to, kā Dzintra atradusi savu ceļu dzīvē, par garīgumu, un patiesībā tas piestāv šai augusta nedēļai, kad pār Latviju, Latgali skan svētceļnieku lūgsna par katru no mums.

— Kas tas ir — zvērināts advokāts?

— Nekāda sakara ar zvēriem (smejas). Zvērināts advokāts ir devis zvērestu. Pilnīgā visi advokāti ir zvērināti, pretējā gadījumā viņi nesaņem atļauju darbam.

— Vai bērnību atceraties kā laimīgu laiku?

— Es esmu dzimusi Krustpilī un varu būt laimīga, jo man bija laba bērnība. Laba tādā nozīmē, ka bija tētis un mamma, vecvecāki, brālis. Ja arī vecāku starpā bija nesaskaņas, mēs, bērni, nekad tās nejutām. Tās bija vecāku problēmas, kuras risināja viņi paši. Es un brālis no tā necietām. Ar brāli mūs šķir četru gadu starpība, viņš ir inženieris enerģētiķis. Brīnišķīgi saprotamies, un tas ir mammas nopelns, kura prata izveidot dziļas un ļoti spēcīgas, ģimeniskas attiecības. Studiju laikā brālis mani balstīja, es atkal viņu, jo abi bijām studenti, brālis sagaidīja savu pirmdzimto, man arī piedzima dēls. Tajā laikā dažādi kooperējāmies, izpalīdzējām viens otram. Abi vecāki strādāja kolhozā, kopa arī savu zemnieku saimniecību. Pateicoties vecāku lauku mājām un zemnieka darbam, mēs ar brāli varējām studēt dienas nodaļā. Nevaru teikt, ka māte un tēvs būtu kaut kā virzījuši mūs un mudinājuši mācīties tālāk, tā vairāk bija pašu iniciatīva, vēlēšanās. Iesāku skolas gaitas Krustpilī, vēlāk turpināju Gaiņu pamatskolā un Līvānu 1.vidusskolā.

Tikai vēlāk pārdomājot, esmu sapratusi, ka man bijuši ļoti labi vecāki, uzņemoties skolot dienas nodaļā divus bērnus, kuriem pašiem jau bija mazi bērni. Arī tajos laikos nebija viegli. Vecāki bija parasti lauku ļaudis, nebija nekādi izglītotie, tāpēc audzināja mūs ļoti vienkārši, nesamāksloti. Nevaru pateikt, vai viņiem bija kādi audzināšanas principi, kurus ievēroja, šķiet, ka ne. Viņiem piemita dabas dota spēja labi audzināt.

— Tūlīt pēc vidusskolas aizgājāt uz «juristiem», kāpēc šāda izvēle?

— Pēc vidusskolas es iestājos Filoloģijas fakultātē, taču sapratu, ka tas nav man, studijas Juridiskajā fakultātē saistīja tieši tā iemesla dēļ, ka šī zinātne ir ļoti loģiska. Esmu praktiska, uz dzīvir augos no reālista pozīcijām. Visus šos gadus esmu strādājusi savā specialitātē, pat pārtraukumi darbā nav bijuši, strādāju arī tad, kad dēls bija mazs. Man ir veicies, jo dzīve savedusi kopā ar ļoti labiem cilvēkiem. Uzskatu, ka esmu balstīta un atbalstīta visu mūžu. Laikam tieši tas ir galvenais iemesls, kāpēc jūtu vēlēšanos palīdzēt cilvēkiem «Žēlsirdības centrā». Tas, ka redzu, cik ļoti viņi tikuši atstumti, cik sliktos apstākļos jāpavada sava mūža gadi, ka bērnu un vecāku starpā nav nekādas sapratnes, nerunājot nemaz par mīlestību. Tādas saiknes vecvecāki — mazbērni šajā vidē vispār nav. Bet visas nosauktās lietas taču dara cilvēku laimīgu. Ne jau nauda, karjera vai stāvoklis sabiedrībā.

Runājot par savu profesiju, varu teikt, ka esmu izvēlējusies to, kas man patīk. Advokāte esmu jau astoņus gadus. Tas ik dienas ir darbs ar cilvēkiem. Neteikšu, ka viegls, bet viegli šodien nav nevienā profesijā. Vieglums jau arī nav galvenais, pēc tā tiekties ir bezjēdzīgi, grūtības ir pilnīgi normāla dzīves sastāvdaļa, no tām nav jābaidās. Tās tikai nedrīkst mūs salauzt.

— «Žēlsirdības centrs» — tas nozīmē siltas pusdienas vairākiem desmitiem grūtos dzīves apstākļos nonākušu bērnu. Centrs ir jūsu lolots, kā tas tapa un kāpēc?

— Tur laikam nekādas nejaušības nav, viss ir loģiski un likumsakarīgi. Esmu pārliecināta, ka vissvarīgākais cilvēkam ir saikne ar Dievu. Ne veikme, ne nauda, ne karjera nevar aizstāt cilvēkam attiecības ar Dievu. Šī atziņa ir lielākais manas dzīves piedzīvojums un pārdzīvojums. Tas, ka esmu kļuvusi kristiete, ir sasniegums, ko savā dzīvē vērtēju visaugstāk, lai gan ir bijuši labi amati, nodrošinātas vietas un laimīgi periodi. Bija laiks, kad arī es dzīvoju ar pārliecību, ka galvenais ir ģimene, veiksme, darbs, pārticība, nodrošinātība, ja tās ir, tad viss kārtībā. Jā, šīs lietas ir ļoti svarīgas, taču, ja tām nav seguma, agri vai vēlu rodas plaisas, kas sašķoba mūsu iedomātos sasniegumus, noved pie kraha. Tieši kristietība man ir palīdzējusi iepazīt cilvēku dziļāk, pamatīgāk, pievērsties žēlsirdībai, nebaidīties no līdzcilvēku smagajām, mokošajām problēmām. Man ir daudz kristīgu draugu izglītotu, gudru cilvēku vidū gan Rīgā, gan arī tepat, viņos atradu atbalstu. «Žēlsirdības centrs» nav tikai mans darbs, tā ir adventistu, katoļu, luteraņu draudžu un daudzu citu cilvēku sniegtā palīdzība. Mans darbs bija atrast šos cilvēkus, ļaut atraisīt dāsnumu, ko viņi jau sen sevī bija nēsājuši. Vēlēšanās palīdzēt otram — tas ir «Žēlsirdības centra» pamatā. Domu par centru sevī loloju ilgi, kad radās iespējas un cilvēki, to visu salikt kopā vairs nebija grūti.

Es ļoti augstu vērtēju savus draugus, savus tuvos cilvēkus, taču esmu ievērojusi, ka tādos ļoti smagos brīžos un kritiskās situācijās cilvēks cilvēkam var palīdzēt tikai līdz zināmai robežai. Lai cik ļoti vēlētos atbalstīt materiāli vai morāli, ir robeža, aiz kuras otram palīdzēt vairs nevar. Ar savu grūtumu tad paliekam vieni paši. Šādās reizēs vienīgi Dievs var noņemt smagumu, dot spēku. Tomēr es vēlreiz uzsveru, ka ļoti augstu vērtēju cilvēku palīdzību, savus draugus un tuviniekus. Dzīve ir pasmaga lieta. Nestabila. Nezinām, kad mūs piemeklēs viena vai otra liksta. Būtībā šobrīd sabiedrībā dominē cīņa par izdzīvošanu. Starpība ir tikai tā, ka vieni šajā cīņā mēģina palīdzēt arī citiem, bet otri vēlas izdzīvot, neskatoties ne uz vienu un ne uz ko. Ja cilvēks neatsaka palīdzēt centram, tā man ir visaugstākā atzinība. Jā, jūtu gandarījumu par to, ko daru. Jūtu atbalstu no vietējām kristiešu draudzēm, saviem draugiem, izpratni, kā vārdā tas darīts.

— Kristietību jums izdevies savienot ar praktisko dzīvi, profesionālo darbību, nezaudējot realitātes sajūtu.

— Es esmu cilvēks no galvas līdz kājām, un tikai. Es varu palīdzēt tikai savu iespēju robežās. Tāpat kā citi, kļūdos, ir neveiksmes, man daudz kas nesanāk. Kristietība drīzāk ir devusi spēju nenolaist rokas, iekšēju savāktību. Kristietība mūs no realitātes neaizved, gluži otrādi — liek apzināties, ka blakus ir nelaimīgie, kroplie, nabagie. Cilvēki rezēm baidās no tā, ka dzīvē nepaliks nekas cits, kā tikai draudze, fanātiska sekošana, tāds kā mūža ieslodzījums, no kura nekad netiksi ārā. Taču katrs kristietis uzņemas tik, cik viņš spēj savu iespēju robežās. Mūsu sabiedrībā iespējas ir ļoti dažādas, taču viņas ir visiem. Nav tāda cilvēka, kas neko nevarētu otram dot. Arī es esmu darījusi tikai tik, cik plašas bijušas manas iespējas. Uzskatu, ka dots man ir daudz.

— Pie kādām lietām savā profesionālajā ikdienā jūs strādājat?

— Saimnieciskām, saistītām ar uzņēmējdarbību pārsvarā. Līgumu izstrāde, parādu kārtošanas, piedziņas lietas. Starp tiem, kas palīdz «Žēlsirdības centram», ir daudz manu klientu. Par darba lietām stāstīt man aizliedz mans advokāta zvērests, šī tēma ir tā, kurai nepieskaros. Ir bijušas uzvaras, arī zaudējumi prāvās, taču gandarījums ir tad, kad uzvarējusi taisnība, kas kaut kā tikusi kavēta vai slēpta, kādēļ cilvēkam ir nācies ilgi un nepelnīti ciest. Advokāts, lietu skatot, uzreiz jūt, vai tā ir vinnējama, vai ne. Likuma pants to nosaka. Jebkurā gadījumā klientam pasaku uzreiz, kāda ir mana prognoze.

— Kad kodeksu grāmata ir nolikta malā un darba kabinets aizslēgts, kam tad veltāt savu brīvo laiku?

— Man patīk peldēt, staigāt, būt pie dabas. Man ir daudz draugu, kuriem veltu laiku, bet reizēm gribas vientulību un klusumu. Jaunībā biju kaislīga teātra mīļotāja, kalnu tūriste, esmu izkāpelējusi Kaukāza, Karpatu kalnus. Biju laba sportiste. Tagad visas šīs intereses ir nomainījušas garīgākas lietas. Ar aizrautību lasu Bībeli. Nav jau arī tā, ka lasītu tikai garīga satura literatūru, ieslēgusies savā istabā. Nē, nē. Nupat šovasar atgriezos no atvaļinājuma, ko pavadīju Zviedrijā pie draugiem. Atpūtos ezera krastā, brīnišķīgā vietā. Man ir arī divdesmit gadus vecs dēls, Jānis studē jurisprudenci un strādā par juristu rūpnīcā. Ar dēlu ir labs kontakts, tas ir ļoti svarīgi katrai mātei. Viņš mani atbalsta «Žēlsirdības centra» darbā, zina, ko man tas prasa. Būt kristietim, tas reizē ir ļoti grūti un arī ļoti viegli. Bet galvenais ir mīlestība.

Demogrāfiskā situācija jūlijā

Aglonas pagastā jaundzimušie nav reģistrēti, bazilikā un Bērzgales baznīcā salaulājušies divi pāri. Miruši 4 cilvēki.

Aizkalnes pagastā Skaidrītei un Oskaram Rubiniem dzimis puika Sandis — otrais bērns ģimenē, otrais arī Ilgai un Vairim Lozdām — meitiņa Kintija. Jūlijā kāzas pagastā nav reģistrētas, miris 1 cilvēks.

Galēnu pagastā dzimušie un salaulājušies nav reģistrēti, miruši 2 cilvēki.

Jersikas pagastā bez izmaiņām.

Pelēču pagastā tāpat.

Preiļu pagastā dzimušie un laulātie nav reģistrēti, miruši 2 cilvēki.

Riebiņu pagastā Jeļenai un Genādijam Harlamoviem dzimusi meitiņa Diāna, apprecējušies Lilita Rubina un Andris Pastars. Mirušo nav.

Rožkalnu pagastā nav reģistrēti ne dzimušie, ne salaulājušies, ne arī mirušie.

Rožupes pagastā (Līvānu novads) dzimis Jānis Stikāns. Laulības nav reģistrētas, miruši 3 cilvēki.

Rudzātu pagastā Ivetai Cakulei un Ilmāram Ševčenko dzimis pirmais bērns — dēliņš Kristers. Šajā pagastā kāzas nav reģistrētas, tāpat arī mirušie.

Rušonas pagastā dzimuši divi bērni. Laulības nav reģistrētas, miruši 4 cilvēki.

Saunas pagastā dzimušie un jaunlaulātie nav reģistrēti. Miris 1 cilvēks.

Silajāņu pagastā dzimušie un laulājušies nav reģistrēti, miris 1 cilvēks.

Sīļukalna pagastā nav reģistrēti ne dzimušie, ne salaulājušies, ne arī mirušie.

Stabulnieku pagastā dzimis 1 bērns. Jaunlaulātie rēģistrēti jūnijā, jūlijā nav. Mirušo nav.

Sutru pagastā demogrāfiskajā situācijā izmaiņu nav.

Līvānu novada **Turku pagastā** dzimuši 2 bērni. Kāzas nav reģistrētas, tāpat arī mirušie.

Upmalas pagastā Irinai un Ēvaldam Vaivodiem dzimis trešais bērns — meitiņa Elga. Dvīņi Dinārs un Digmārs dzimuši Jolantai Gulbinskai un Dinaram Gavaram. Meitiņa Luiza dzimusi Beinaroviču ģimenē. Laulības nav reģistrētas, nav reģistrēti arī mirušie.

Vārkavas pagastā Valentīnai Grigorjevai un Andrim Plonim dzimusi meitiņa Rita, Ingrīdai un Gunāram Vaivodiem dēliņš Sandris, Tatjanai Dmitrijevai un Antonam Aglonietim — dēliņš Ēriks. Laulības pagastā nav reģistrētas, tāpat arī mirušie.

Līvānos dzimuši 8 bērni, no tiem 7 ir puikas, reģistrētas 6 laulības. Miruši 12 cilvēki.

Preiļos dzimuši Apolonija Tumaševiča, Arina Aļeksejeva, Arturs Vjakse un Kristīne Loginova. Reģistrētas 2 laulības, no tām vienas baznīcā. Miruši 7 cilvēki.

Īsziņas

■ **30 rajona skolēni atgriezušies no septiņu dienu ilgas ekskursijas uz Austriju. Jau otro gadu ekskursijas uz ārzemēm organizē rajona bērnu un jauniešu centrs.** Tās iemantojušas popularitāti, jo vecāki vēlas, lai bērni redzētu pasauli, taču ne vienmēr uzdrošinās mazgadīgu bērnu palaist ārzemju ceļojumā kopā ar svešu cilvēku grupu, kas salasījusies braucienam. Bērnu un jauniešu centrs komplektē pilnu grupu, līdzi dodas arī centra pedagogi, kas ir atbildīgi par bērnu drošību. Ceļa izdevumus sedz vecāki paši. Par braucienu uz Austriju bija jāmaksā 107 lati. Ekskursijas izdevumus var maksāt pa daļām visa mācību gada garumā. Par grupas savākšanu un pārējiem organizatoriskajiem darbiem tūrisma firma piešķir vienu bezmaksas ceļazīmi. Sutru un Turku pagasti apmaksāja ceļazīmes viscentīgākajiem skolēniem.

Šādi braucieni ir iecienīti, un vairāki no tiem, kas pagājušajā gadā ceļoja uz Čehiju, arī šogad bija Austrijas ceļotāju vidū.

■ **Patīkamas rūpes uzņēmušies Preiļu pagasta iedzīvotāji. Šogad pirmo reizi pagastā nakšņos svētceļnieku grupa.** Iepriekšējos gados, kā stāstīja pagasta padomes priekšsēdētāja Zinaīda Vilcāne, svētceļnieku grupas par savu dienas mērķi uzskatījušas līdz vakaram nonākt Preiļos, kur arī nakšņojušas. Šogad svētceļnieki no Aizkraukles nolēmuši piektdienas vakaru un nakti pavadīt Līču kultūras namā. Pagasta iedzīvotāji dod ziedojumus gan produktu veidā — krējumu, sviestu, olas, gaļu, gurķus, tomātus vai citus dārzeņus, gan naudu svētceļnieku paēdināšanai. Līčos nakšņos 50 cilvēki. Jau par tradīciju Preiļu pagastā kļuvis, ka cauri ejošās svētceļnieku grupas, kas Līčos ik gadus ienāk no Rudzētu puses, pie vienas no mājām cienā ar atspirdzinošiem dzērieniem, āboliem, sieru.

■ **Riebiņu kultūras namā organizēta pagasta amatnieku izstāde.** Tajā skatāmi Martas Kavinskas rokdarbi, Valentīnas Skuteles no klūdziņām darinātie pinumi. Genovefa Uzulniece rāda, kādi cimdi tapuši ziemā, bet Monika Daugaviete izstādē piedalās ar pašgatavotām svecēm, floristikas darbiem. Riebiņu pagasta rokdarbnieki regulāri piedalās izstādēs vienmēr ar jauniem darbiem.

L.Rancāne

■ **Pamatojoties uz to, ka ražošanas intensitāte valstī kopumā ir samazinājusies, līdz ar to samazinoties arī kopējam elektroenerģijas patēriņam, un ņemot vērā vairāku uzņēmēju ierosinājumu, Latgales pilsētu savienība (LPS) nākusi klajā ar ierosinājumu izslēgt no elektroenerģijas tarifu sistēmas papildus maksājumus par pieprasīto slodzi maksimumstundās.**

Gan Latgales, gan citu Latvijas reģionu pilsētās būtiska loma uzņēmējdarbības attīstībā un jaunu darba vietu radīšanā ir uzņēmumiem, kuri patērē elektroenerģiju augstu slodžu līmenī. Neskatoties uz to, ka pēdējā desmitgadē ir krasi samazinājies elektroenerģijas patēriņš valstī, liela apjoma elektroenerģijas lietotājiem ir jāmaksā papildus maksa par pieprasīto slodzi maksimuma jeb sastrēgumstundās.

LPS uzskata par nepamatotu paaugstinātas maksas noteikšanu par elektroenerģijas lietošanu maksimumstundās, jo šādā veidā tiek kavēta Latgales uzņēmumu konkurētspēja, bezdarba samazināšana un jaunu darba vietu radīšana uzņēmumos.

G. Kraukle

Dalīts prieks ir divkāršs prieks

Sākums 1. lappusē

Gunārs ir viens no tiem jaunajiem uzņēmējiem, kuri labprāt uztver un ievieš praksē visas jaunākās vēsmas tirdzniecībā. Jau pirms diviem gadiem «Salangā» pircēji varēja iegādāties kvalitatīvās, bet arī nedaudz dārgākās «Enriko Benetti» skolas somas. Ķīnas košie, bet neizturīgie izstrādājumi pamazām atvirzījās otrajā plānā, jo pircēji praksē ātri vien pārliecinājās, ka nav vērts atdot naudu par «vienreizējas» lietošanas mantu. Šogad veikalā var iegādāties lielākoties tieši «Enriko Benetti» somas, gan tradicionālos modeļus, gan jauniešiem domātos — ar vienu siksnu un kabatiņu mobilajam tālrunim. Ko lai saka, mainās laiki un mainās mode.

Veikalā ieviesta pašapkalpošanās. Pircēji paši var ne tikai aplūkot kāroto preci, bet arī paturēt rokā, pagrozīt un izpētīt no visām pusēm. Gan jau atradīsies arī tādi, kuri kāros paklusām kādu sīkumu kabatā ieslīdināt. Bet vai tāpēc pārējiem pircējiem jācieš, garu garās rindās stāvot, kamēr pārdevējs vienu cilvēku apkalpo? Gunārs Svilāns zina statistiku, ka līdz ar pašapkalpošanās ieviešanu veikalā pagrozījums pieaug par 40 procentiem. Tajā pat laikā zādzības pieaug no diviem līdz sešiem procentiem. Bet tie ir lielpilsētu rādītāji. Kā būs Preiļos, «Salangā» uzzinās tikai pēc pirmās inventarizācijas. Atliek cerēt, ka mēs neesam sīku zaglīšu pilsēta.

Šovasar «Salangā» var iegādāties Čehijā ražotus biroja krēslus. Pircēji ar sūdzībām un pretenzijām atpakaļ nav nākuši. Te var pasūtīt arī zīmogus un spiedogus — lētus un kvalitatīvus.

Gunārs Svilāns un viņa firma ļoti bieži tiek pieminēti kā sponsori visdažādākajos sarīkojumos un konkursos. Bet tā noteikti nav vēlēšanās piesaistīt uzmanību. «Salanga» cenšas sadarboties ar tiem, kas paši ir pretimnākoši. Viņi taču ir mūsu klienti, kāpēc lai mēs atteiktu savu reizi palīdzēt, spriež veikala saimnieks. Mēs nekad neesam spējuši dāvāt lielas summas vai dārgas mantas, jo to gluži vienkārši nevaram atļauties. Bet palīdzēt neatsakāmies.

Veikalā nāk arvien jauni un jauni pircēji. Pamazām jūt tuvojamies septembri. Lielie un mazie skolas bērni pēc veiksmīga pirkuma dodas projām apmierināti un priecīgi. Gluži kā Lūcijas tante un mazais pirmklasnieks Ivars.

Apceļosim Latvijas pilis

Ginta Kraukle
Autores foto

Cik paaudzēs jūs zināt savu senču radurakstus, vai cauri laikiem jūsu ģimenei ir izdevies saglabāt senas, vērtīgas piemiņas lietas? Droši vien nav daudz tādu dzimtu, kurās ciltskoks izpētīts un zināmi savu tālo senču vārdi un dzīvesstāsti. Taču arī pirms simts, divsimts, piecsimts gadiem pa šo zemi staigājuši mūsu priekšgājēji, dzīvojuši, mīlējuši, nīduši... Savdabīgu liecību par savu laiku un cilvēkiem glabā Latvijas muižas un pilis, kā izrādās, to ir ļoti daudz. Par seno godību stāsta labāk vai sliktāk saglabājušās ēkas katrā novadā. Un patiesībā šīs majestātiskās celtnes, aizaugušie parki, sen vairs nekoptās alejas un sabrukušās strūklaku vietas ir vienīgais, ko aiz sevis atstājuši to gadsimtu cilvēki. Vēl ir atmiņu stāsti, senas fotogrāfijas, leģendas, teikas, kas atklāj kādu epizodi, ieskicē tolaiku tikumus, dzīvi un parašas. Īsteno patiesību par tiem laikiem neviens nekad neuzzinās, jo starp mums un viņiem ir gadsimti. Tomēr veco pilu sienās, velvētajās zālēs un pagrabu tumsībā klejo seno iemītnieku gari, kas krēslas stundās klusi pārlūko savus īpašumus. Nav nepieciešams braukt tālu un maksāt dārgi, arī Latvijā ir vietas, kuras vērts aplūkot. Lai ar tām iepazīstinātu «Novadnieka» lasītājus, šī raksta autore devās ceļojumā pa Latvijas piļu un muižu asociācijas rīkotās akcijas «Apceļosim Latvijas pilis!» piedāvāto maršrutu. Akcija notiek no 6. jūnija līdz 1. novembrim, arī jūs varat paspēt apceļot kādu no 28 maršrutā iekļautajām pilīm. Čaklākos ceļotājus gaida vērtīgas balvas.

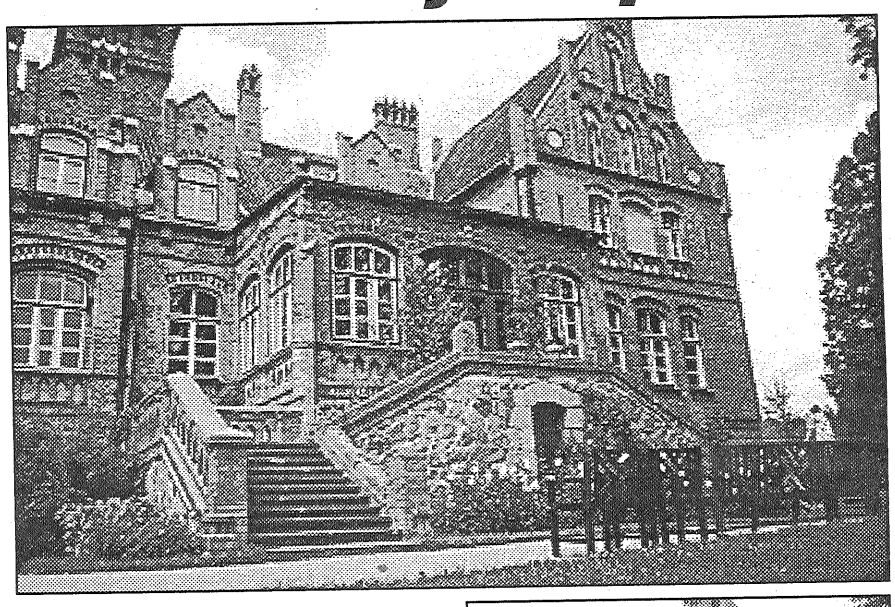

● Jaunmoku pils Tukuma rajonā celta 1901. gadā. Neogotiskā celtne ir kādreizējā Rīgas mēra medību pils, tagad tajā saimnieko mežinieki, bet tūristi var aplūkot interesantu ekspozīciju meža muzejā pils otrajā stāvā.

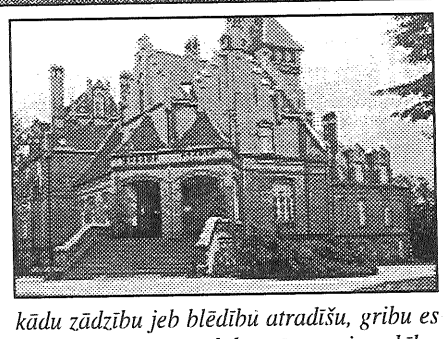

Jaunmoku pils

Jaunmokas atrodas Ventspils šosejas malā netālu no Tukuma. Tā ir viena no skaistākajām neogotiskā stila celtnēm Latvijā. Pils ir tiešām labā stāvoklī, tā fascinē ar daudziem nelieliem tornīšiem un vienoto stilu — sarkanu ķieģeļu sienām un tādas pašas krāsas dakstiņu jumtu. Lai gan celtne tikusi nopostīta abos pasaules karos, tā vienmēr atjaunota un, kaut arī tās restaurācija nebija pabeigta vēl 1985. gadā, šobrīd pils āriene atstāj visnotaļ patīkamu, reizē senatnīgu iespaidu. Uz pils daudzajiem tornīšiem un skaisto apkārtni varat palūkoties arī no augšas, jo pilī ir skatu tornis.

No 1885. gada Jaunmoku īpašumi piederējuši Georgam Armitstedam — Rīgas pilsētas mēram. Viņš dibinājis un vadījis vairākus rūpniecības uzņēmumus, kas saistīti ar dzelzceļa būvi, ķieģeļrūpniecību, celulozes un papīra ražošanu. 1901. gadā G.Armitsteds kļūst par Rīgas domes priekšēdētāju, šajā amatā nostrādā līdz 1912. gadam. Viņa laikā sāk darboties Rīgas lielais ūdensvads, kanalizācijas sistēma, atver dziednīcu Ķemeros, bērnu klīnisko slimnīcu Vienības gatvē. Jaunmokas bijušas G.Armitsteda medību pils, tagad tā pielāgota viesu uzņemšanai. Te apskatāmi reti sastopami mākslas priekšmeti — dīvas keramikas podiņu krāsnis un apgleznota krāsns ar Rīgas un Jūrmalas skatiem.

Tagad pils ir valsts īpašums, to apsaimnieko valsts akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži», pils otrajā stāvā iekārtots meža muzejs, kurā apskatāms meža darbinieku inventārs, kas paredzēts mežu sēšanai, stādīšanai, kopšanai. Izstādīti medību ieroči, Latvijas mežu un ezeru putni un dzīvnieki. Muzejā skan putnu balsis, redzami mūsu mežos dzīvojošo dzīvnieku un putnu eksponāti. Jaunmokās var iepazīties ar seno laiku mežsargu darbarīkiem, tehnisko aprīkojumu, dokumentiem. Viens no tādiem ir 1789. gadā publicēts mežsarga zvērests. Tas nav zaudējis savu nozīmi arī pēc gadsimtiem, vai piekrītat? *«Es zvēru, ka es gribu kā vienam godīgam, taisnam un dievbijīgam mežsargam pienākas to mežu pie dienas un nakts sargāt un glabāt, visas robežas un kupicas, un citas robežu zīmes allažīn apraudzīt un apgādāt, ka no svešiem un kaimiņiem robežas netop atrautas. Es negribu ne pats mežu apzagt, ne citiem, lai būtu, kas būdams, bez kunga pavēlēšanas baļķus, malku, statiņas, mietus jeb kārtis vaļu dot cirst un no meža izvest un kad es jebkur kādu zādzību jeb blēdību atradīšu, gribu es to meža kungam tūdaļ sacīt un visas ķīlas pats meža kungam nodot. Es gribu uzmanīt, ka nekāda skāde iekš mežiem nenotiek. Un kad es uguni manītu to tūdalīn meža kungam un ļaudīm sludināt, ka tas uguns izdzēsts top. Svēti solīdamies solos cieti uz to vaktēt un aktiņus dot, ka nevienam nārsta jeb vaislas laikā iekš meža putnus un zvērus medīt un strelēt nebūs. Tiklīdz es vienu atradīšu, gribu es to ķīlāt un to ķīlu tūdalīn meža kungam nodot. Ar vienu vārdu sakot, es gribu to mežu tā sargāt un uzlūkot kā tas vienam godīgam meža sargam pienākas.»*

1544. gadā Jaunmoku vārds dokumentos minēts pirmo reizi, pati pils celta 1901. gadā. Latvijas brīvvalsts laikā Jaunmoku pils saimniecība bijusi vairāk kā 1200 hektāru liela, audzēti graudaugi, bija attīstīta piena lopkopība, ap 200 govju liels ganāmpulks. Pils īpašnieku pēcteči joprojām dzīvo Vācijā un katru vasaru apciemo pili. 1920. gadā pēc zemes reformas Jaunmoku muiža jeb pils tiek sadalīta. Pils nonāk valsts īpašumā, bet saimniecības ēkas un zemi izrentē. Pilī ierīko atpūtas namu «Cīrulīši». Otrā pasaules kara laikā pili izmanto gan krievu, gan vācu karaspēks. 1974. gadā pils nonāk Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrijas pārziņā, te ierīko Latvijas mežu muzeju. No 2000. gada pili apsaimnieko VAS «Latvijas valsts meži». No 1997. gada ir izveidota ekspozīcija par Latvijā savvaļā augošo krūmu un koku sugām, seno ieroču ekspozīcija. Regulāri te apskatāmas mākslas izstādes.

Turpinājumā varēsiet lasīt aprakstu par Durbes pili un tās likteni.

Sporta ziņas

Vasaras sporta aktivitātes: futbols

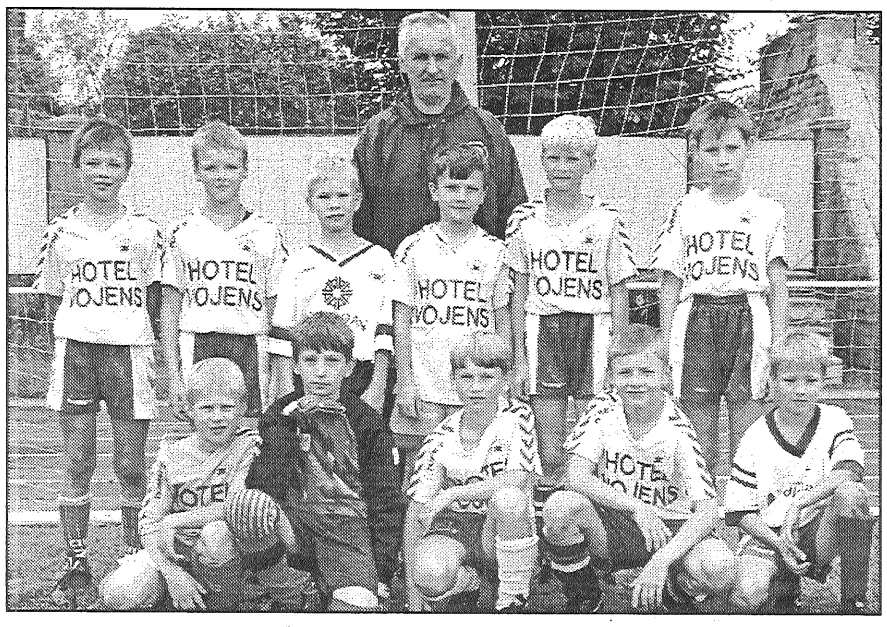

● Trenera Jevģēnija Nesteroviča vadītā komanda (1990./91. dzimšanas gads) gūst labus rezultātus sacensībās «Ādas bumba». Attēlā: (pirmajā rindā no kreisās) Mārtiņš Zarāns, Mairis Briška, Lauris Siliņš, Jānis Jaudzems, Ervīns Veigulis, otrajā rindā Lauris Vilcāns, Valdis Bečs, Kristaps Malins, Ainārs Stanbergs, Nauris Ivanāns, Vadims Maksimovs.

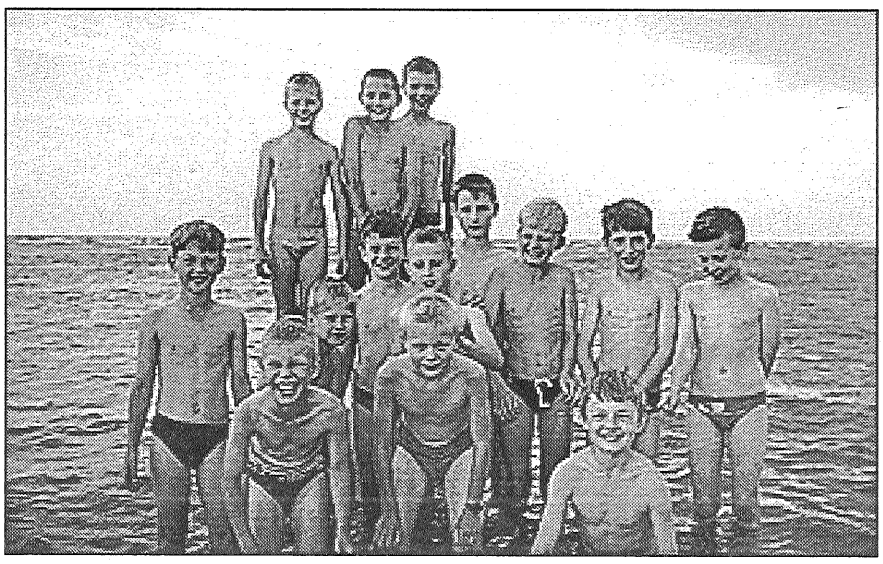

● Preiļu un Līvānu zēni Mērsragā gan spēlēja futbolu, gan izbaudīja peldēšanās priekus.

Futbola faniem un pašiem futbolistiem šī vasara ir karsta. Spēles notiek vairākos sacensību ciklos.

x Preiļu un Līvānu novada futbolisti piedalās Ziemeļaustrumlatvijas futbola līgas sacensībās. Bez preiliešiem un līvāniešiem vēl spēlē Rēzeknes, Maltas, Madonas un divas Balvu komandas. Spēles sākās maijā un turpināsies līdz augusta beigām, tās notiek divās kārtās. Četras labākās komandas tiksies pusfinālā un finālā.

x Preiļos un Līvānos notiek vietējie pilsētu čempionāti. Preiļos spēkiem mērojas deviņas, Līvānos astoņas komandas. Čempionāta uzvarētāju līvānieši noskaidros augusta vidū, bet Preiļos tas turpināsies līdz augusta beigām.

x Latvijas jaunatnes futbola līgas sacensībās piedalās trīs Preiļu (1986., 1988. un 1989. dzimšanas gads) un viena Līvānu (1989. dzimšanas gads) komanda. Visveiksmīgāk spēlē komanda, kurā apvienojušies 1988. gadā dzimušie Preiļu zēni. Komanda kļuvusi par līderi reģiona grupā un ieguvusi tiesības piedalīties jaunatnes līgas finālturnīrā, kas no 8. līdz 10. septembrim notiks Preiļos.

x Paši jaunākie kājbumbas cienītāji savu asumu var parādīt sacensībās «Ādas bumba». 1990./91. gadā dzimušo zēnu grupā spēlē Preiļu un Līvānu komandas, 1988./89. gadā dzimušo grupā — Preiļu, Līvānu, Vārkavas puikas. Labākie rezultāti šajās sacensībās ir jaunāko zēnu komandai. Šajā vecuma grupā reģiona sacensībās «Ādas bumba» piedalās septiņas komandas: no Preiļiem, Līvāniem, Rēzeknes, Jēkabpils un vēl trīs komandas no Daugavpils. Spēļu sistēma ir tāda, ka maijā, jūnijā, jūlijā, augustā kādā no pilsētām notiek divu dienu turnīrs. Rēzekne futbolistus uzņēma maijā, pēc tam bija kārta Daugavpilij, pagājušajā nedēļā futbolisti tikās Preiļos, bet noslēgums paredzēts 15. un 16. augustā Daugavpilī, kad noskaidrosies, kuras komandas piedalīsies Latvijas «Ādas bumbas» finālturnīrā. Tās paredzētas septembrī.

Pēc «Ādas bumbas» trim spēļu turnīriem komandas ar iegūto punktu skaitu ir sarindojušās šādā kārtībā: Daugavpils I — 54 punkti, Rēzekne — 38, Preiļi — 33, Daugavpils II — 25, Līvāni — 14, Jēkabpils — 13, Daugavpils III — 3 punkti.

x Preiļu paši jaunākie futbolisti jūlijā piedalījās sacensībās «Mērsraga kauss». Šādas sacensības notiek jau vairākus gadus pēc kārtas, un gandrīz vienmēr tajās piedalās futbolisti no Preiļiem un Līvāniem. Apvienojot patīkamo ar lietderīgo, uzsvars tiek likts arī uz to, lai bērniem būtu iespēja atpūsties pie jūras. Tā arī šogad. Preiļu futbolisti izveidoja divas komandas, un desmit komandu turnīrā Preiļi I ieguva piekto, bet Preiļi II — devīto vietu.

Uz šīm sacensībām 1990./91. gadā dzimušie zēni no Preiļiem devās ar Unibankas Preiļu filiāles, «Rīgas Fenikss» Preiļu ģenerālaģentūras materiālo palīdzību un savu vecāku atbalstu.

L.Rancāne
M.Rukosujeva foto

Rožupes gaidas starptautiskā nometnē

Ginta Kraukle

Starptautiskā gaidu un skautu nometne «Pilskalne 2000» notika no 26. līdz 31. jūlijam Daugavpils rajonā, ar tās rīkošanu saistītos izdevumus sedza Daugavpils pilsētas dome — pasākuma galvenais motīvs bija Daugavpils 750 gadu jubileja. Saietā piedalījās skautu un gaidu vienības no Rēzeknes, Ludzas, Krāslavas, Rīgas, Aizkraukles, Lietuvas, Vācijas, kopā 247 bērni vecumā no sešiem līdz pat divdesmit gadiem, pastāstīja Rožupes 4. gaidu vienības vadītāja Valija Vaivode. Kopābūšanas dienas bija piesātinātas ar dažādām tematiskām pēcpusdienām, konkursiem un spēlēm. Jaunieši iesaistījās ķermeņa apgleznošanas, keramikas, floristikas, kanoe laivu braukšanas, sveču liešanas nodarbībās. Notika «Latvijas mobilā telefona» organizētais konkurss, kurā pirmo vietu ieguva Rožupes gaidas, kā arī saistoša dabas diena, kuras laikā jaunieši veidoja tērpus no dabas materiāliem, pēc tam piedaloties karnevālā. 20 kilometrus garajā nakts pārgājienā devās spēcīgākie un veiklākie, tas ir tradicionāls pasākums, kas ir katras gaidu un skautu nometnes neatņemama sastāvdaļa.

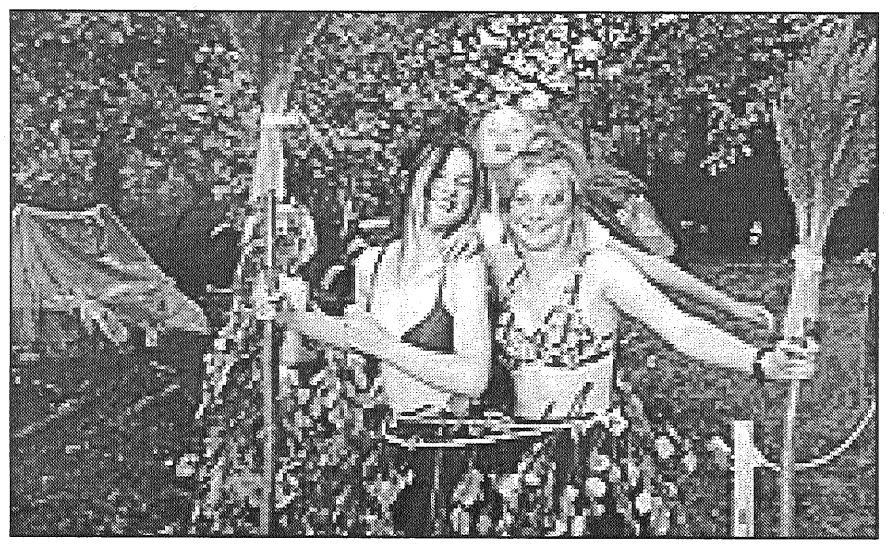

● Foto no Valijas Vaivodes albuma: Līvānu novada Rožupes 4. gaidu vienības meitenes karnevāla tērpā dabas dienas noslēgumā.

Dodoties uz nometni, gaidām līdzi ir tikai teltis un katliņi ēdiena gatavošanai, pārējais — nojumes, trauki ēšanai tiek gādāti turpat uz vietas. Tam ir vajadzīga sagatavošanās, drosme un spēja atrast risinājumu ekstremālos apstākļos. Nometnes dienas atbilda šiem priekšnoteikumiem — tās bija vēsas, vējainas un lietainas. Turpat mežā gaidas un skauti nolūkoja kokus ēku celtniecībai, lai ēdienreizes varētu ieturēt kopīgi zem jumta. Naglas un āmuri «būvdarbos» izmantoti netiek — viss tiek sasiets un samezglots ar rokām. Jāstrādā tā, lai pirmā vēja brāzma jaunuzslieto telti neaiznestu pa gaisu, stāsta V.Vaivode, kas gaidu vienību Rožupē vada jau piecus gadus. Gaidu darbības pamatā ir patriotisms, savas valsts mīlestība, tautas tradīciju izkopšana, draudzība ar citām valstīm, jo gaidu kustība ir starptautiska. Gaidas un skautus varētu salīdzināt ar jaunsargiem, atšķirība tikai tā, ka gaidu un skautu organizācija nav militāra. Interesanti, ka starp Rožupes gaidām vairākas jau sasniegušas 18 gadu vecumu un uzsākušas mācības augstskolās, tomēr vasarās aktīvi piedalās gaidu organizētajās aktivitātēs. Brauciens uz Pilskalni notika, pateicoties Rožupes pamatskolas atbalstam, kas apmaksāja ar transportu saistītos izdevumus.

Jūs jautājat

Kā kopt eļļas gleznas?

Pret eļļas gleznām jāizturas uzmanīgi. Tās atšķiras atkarībā no izmantotās lakas un ārējās struktūras, un šajās niansēs spēj orientēties tikai speciālisti. Mājās eļļas gleznām var vienīgi regulāri slaucīt putekļus ar sausu, mīkstu zamšādas lupatiņu. Neizmantojiet vecos kalendāros atrastus ieteikumus šo gleznu tīrīšanai lietot svaigu kartupeli vai sīpolu. Tāpat nevajadzētu eļļas gleznas apsmidzināt ar antistatiskiem aerosoliem, jo tā jūs tikai fiksēsiet uz gleznas virsmas esošos uzslāņojumus, kurus ar aci pat nevar pamanīt, un vēlāk, ja nolemsiet gleznu nodot restaurācijā profesionāļiem, tas radīs liekas problēmas.

Ja vēlaties, lai uz gleznām sakrājas pēc iespējas mazāk putekļu un kvēpu, tad, karinot ierāmētu gleznu pie sienas, novietojiet to nevis pilnīgi paralēli sienai, bet zināmā leņķī pret to, tad vairāk putekļu aizķersies aiz rāmja un mazāk nonāks uz pašas gleznas virsmas.

Centieties izvietot gleznas pēc iespējas tālāk no radiatoriem un citiem siltuma avotiem, nepakļaujiet tās ilgstošai saules staru iedarbībai. Relatīvā gaisa mitruma svārstību rezultātā, sākoties vai beidzoties apkures sezonai, var novērot gleznu audeklu krokošanos. To var ļoti piesardzīgi mēģināt regulēt, viegli piesitot ar āmuriņu ķīlīšiem rāmja aizmugurē.

Atbilde sagatavota pēc preses materiāliem

Preiļu rajona tiesā

Naudas sods par sīko huligānismu

Preiļu rajona tiesa izskatīja 1970. gadā dzimušā Leonīda Vajecka lietu. Lai gan Leonīds pierakstīts Rīgā, viņš dzīvo un gadījuma darbos piepelnās Rušonas pagastā. Izrādās, ka 3. augustā viņš alkohola reibumā bija lamājies necenzētiem vārdiem nepilngadīgu bērnu klātbūtnē, skaļi bļaustījies, traucējis mājinieku mieru. Pats laikam uzskata, ka nekas briesmīgs nav gadījies.

Viņš skaidro, ka todien gadījies nopelnīt nedaudz naudas, tāpēc arī nopircis produktus un pudeli «krutkas». Beigās sanācis tā, ka nemaz īsti neatceras, par ko sācies strīds mājās. Pāris dienas atpakaļ bijis konflikts arī ar vecomāti, jo «izved no pacietības». Un vispār — dzeršana nemaz nesanākot tik bieži, otrā reize kopš maija, kad sanācis «palaist plostu» kādas pāris dienas.

Par savu huligānisko uzvedību Leonīds Vajeckis sodīts ar naudas sodu 30 latu apmērā.

Dzeršanas dēļ administratīvais arests

Sutru pagasta Lipuškos dzīvo 1974. gadā dzimušais Vladimirs Jegorovs. Pagājušajā nedēļā viņam nācās izciest 3 diennaktis ilgu administratīvo arestu. Kopā ar savu civilsievu Svetlanu viņi bija ieradušies pie kaimiņienes uz dzimšanas dienu. Viss noticis gods godam, dzēruši veikalā pirktu degvīnu. Vēlāk gan Vladimirs ticis arī pie pudeles ar «krutku».

Grūti pateikt, iedzerts bijis par daudz vai par maz, bet Vladimirs sastrīdējies ar Svetlanu. Viņa apgalvo, ka tikusi žņaugta, viņš toties saka, ka vienīgi aizlicis roku mutei priekšā, lai mazāk bļaustās. Strīdu izšķīris Svetlanas dēls, kurš ieraudzījis māti guļam uz gultas un atgrūdis no viņas saniknoto Vladimiru.

...bet šī man pliķi iecirta

Iesniegumā Preiļu rajona policijas pārvaldei teikts, ka 1971. gadā dzimušais preilietis Aleksandrs Mihailovs 1. augustā ap pulksten 23.00, viesodamies pie paziņām Valmieras ielā 4, iesitis ar roku pa seju O.Ivčenko un ar kāju iespēris pa vēderu V.Grozai. Pašam Aleksandram gan cita versija par notikušo — O.Ivčenko esot uzstājīgi prasījusi mātei naudu. Kad viņai par to aizrādīts, iecirtusi pliķi Aleksandram.

Lai nu kā, bet sist sievietēm nav labi, to pat mazi puikas zina. Tāpēc Aleksandrs sodīts ar piecas diennaktis ilgu administratīvo arestu.

Sagatavoja L.Kirillova

Ukmerģes sociālie darbinieki Līvānos

Ginta Kraukle

Visām trim Baltijas valstīm ekonomiskās un sociālās problēmas ir līdzīgas, tādēļ lietderīgi ir palūkoties, kā sabiedrības mazaizsargātākās daļas — invalīdu, bērnu, veco ļaužu problēmas risina kaimiņos. Ar šādu mērķi pagājušajā nedēļā Līvānos un konkrēti fondā «Baltā māja» viesojās Ukmerģes rajona sociālās palīdzības dienas centra pārstāvji.

Ukmerģes rajonā ir 55 tūkstoši iedzīvotāju, dienas centrs darbojas kopš 1998. gada visa rajona invalīdu vajadzībām, kaut arī nodarbināti tajā tikai četri cilvēki. Kā pastāstīja organizācijas vadītāja Ilone Aleksiene, centru pastāvīgi apmeklē ap 350 dažāda vecuma invalīdi, kuriem dota iespēja iesaistīties dažādās interešu grupās — ansamblī, rokdarbu un šaha pulciņā, kā arī saņemt praktisku un medicīnisku palīdzību. Tiek rīkoti tematiski semināri par dažādām slimībām, to ārstēšanu un profilaksi. Pēdējais ticis rīkots par sirds un asinsvadu slimībām, pastāstīja I.Aleksiene. Lietuvas likumi nepieļauj sabiedrisko organizāciju saimniecisko darbību, iekasējot samaksu no centra apmeklētājiem, tādēļ invalīdu dienas centra budžetu veido daļējs pašvaldības sociālās aprūpes nodaļas finansējums, kā arī projektu un konkursu gaitā iegūtie līdzekļi. Centram ir arī sponsori.

«Baltās mājas» direktore Irīna Kulitāne savukārt pastāstīja viesiem par Līvānu fonda darbību, tika apspriesta arī nevalstisko organizāciju darba specifika Latvijā un Lietuvā, kā galveno akcentējot nevalstisko organizāciju finansējuma problēmu, jo abās valstīs to galvenais iztikas avots ir līdzekļi, kas iegūti projektu konkursos. Prāvāko izdevumu daļu sastāda organizatoriskie un administratīvie izdevumi un tēriņi, kas saistīti ar telekomunikāciju izmantošanu. Abas puses arī atzina, ka vietējo projektu realizācija ir daudz sarežģītāka par papīru kārtošanu līdzekļu saņemšanai no ārzemēm. Ārzemju fondi vēlas redzēt rezultātu savu līdzekļu izmantojumam, mazāku nozīmi piešķirot smalkai dokumentācijai, sacīja I.Kulitāne. Tam piekrita arī lietuviešu kolēģi, piebilstot, ka dokumentācijas kārtošana arī kaimiņzemē ir ļoti sarežģīta.

Lietuviešu delegācija piecu cilvēku sastāvā viesojās arī novada domē, turpmākā sadarbība sociālajā jomā varētu izvērsties galvenokārt pieredzes apmaiņas veidā.

Top Sieviešu izglītības centrs

Ginta Kraukle

Šodienas sabiedrībā sievietei nepieciešams krietni vien vairāk pašapziņas nekā tas bija pirms gadiem divdesmit.

Smagais lauku sievietes solis, bezdarbs, kas nav gājis secen arī pilsētā dzīvojošajām, trūcīgais ģimenes budžets un neziņa par savu un bērnu rītdienu liek sagumt daudzu sieviešu pleciem un bezcerībā vadīt dienas, negaidot no rītdienas neko jaunu. Par to, lai mācīties varētu ne tikai naudīgās, bet arī tās, kurām rocība pieticīgāka, rūpējas nevalstiskās organizācijas.

Lai sekmētu sieviešu pašapziņas celšanu un izglītības veicināšanu ar Nīderlandes sieviešu organizācijas «Stichting Uitvoering Wachtgelden» atbalstu šoruden Līvānos darbu sāks Sieviešu izglītības centrs, paralēli šāda programma darbosies arī Preiļos, kur to koordinēs Elita Jermolajeva. Līvānos Sieviešu izglītības centrs darbosies fonda «Baltā māja» paspārnē, to vadīs Ilga Driksne.

«Baltās mājas» vadītāja Irīna Kulitāne pastāstīja, ka ideja radusies vairāku gadu garumā sadarbojoties ar visdažādākajiem cilvēkiem, pētot viņu intereses un cenšoties tās realizēt. Viens no centra pamatmērķiem — veicināt sievietes pašapziņas celšanu, personības izaugsmi. Tās būs gan psiholoģijas studijas, gan valodu programma, gan datorapmācība, kas sāksies jau šoruden. Projekts ilgs trīs gadus, plānots, ka šajā laikā Sieviešu izglītības centrs sāks darboties kā patstāvīga struktūrvienība. Lai uzzinātu sieviešu domas par centra nepieciešamību, ir veikta anketēšana. No aptaujātajām 100 sievietēm, tikai viena savu atbildi formulējusi noliedzoši. Lielākā daļa atbalsta izglītības centra ideju, atzīstot, ka labprāt apgūtu kādu svešvalodu vai darbu ar datoru. Centra vajadzībām tiks izmantots humānais sūtījums — datortehnika. Abos centros — gan Līvānos, gan Preiļos — būs pieejami pieci datori. Tiks izveidota datu bāze par sieviešu bezdarbu rajonā un iespējām atrast darbu, kā arī izglītības iespējām sievietēm.

— Perspektīvā centrs varētu attīstīties, izstrādājot pavisam jaunas programmas sfērās, kurās šobrīd maz tiek darīts. Apmācības programmas tiks izvēlētas atbilstoši tam, kāda būs reālā nepieciešamība, lai pēc noteiktas programmas apguves sievietes varētu uzlabot savu dzīves līmeni, atrast nodarbošanos, ja tādas nav. Gribam to vai ne, taču jauninājumi ar laiku ienāks arī sociālajā sfērā. Perspektīva, manuprāt, varētu būt sociālā aprūpe ne šauri pierastajā veidā, bet apmācot cilvēkus darbam dažādos līmeņos — mājas aprūpē, sociālajā pedagoģijā skolās, slimnieku aprūpē stacionāros un mājas apstākļos. Iespēju ir ļoti daudz. Trūkst sociālo rehabilitatoru, kas palīdzētu atlabt cilvēkiem pēc operācijām, kā arī slimnieku aprūpētāju uz laiku, kamēr to nevar darīt tuvinieki. Galvaspilsētā šādi pakalpojumi ir pieejami un pieprasīti, provincē niša ir tukša un diez vai tuvākajā laikā šīm problēmām tiks pievērsta valsts uzmanība. Nevēlamies arī dublēt Valsts nodarbinātības dienesta funkcijas, mūsu auditorija nebūs tikai bezdarbnieces, izglītību piedāvāsim arī sievietēm, kuras strādā un vēlas papildināt savas zināšanas, — jaunā centra darbību raksturoja I.Kulitāne. Pirmā programma, ko apgūs sievietes mūsu rajonā, būs pašapziņas celšanas kurss, materiāli patlaban tiek tulkoti no angļu valodas. Pasniedzēji tiks apmācīti Latvijā, kā uzskata I.Kulitāne, nebūtu lietderīgi ieguldīt lielas naudas summas darbinieku apmācībām Nīderlandē, jo ne viss, kas atzīts par labu esam ārzemēs, der arī mūsu cilvēkiem. Ja sievietes šī ideja būs ieinteresējusi, pasniedzēji brauks arī uz pagastiem. Kā pierāda prakse, sievietes bieži vien neuzdrīkstas pamest saimniecību, lai dotos mācīties, cita lieta, ja nodarbības notiek uz vietas

Ko sievietes gūtu no darbošanās tādā izglītības centrā, stāsta I.Kulitāne: «Manā praksē ir vairāki piemēri, kā cēlusies sievietes pašapziņa tad, kad izdevies noticēt sev. Daudzas no viņām ir atradušas ceļu uz «Balto māju» vēl pirms ideja par Sieviešu izglītības centru radās. Ceļas viņu pašapziņa, pozitīvi izmainās domāšana, pat ārējais izskats. Sievietes var apbrīnot par viņu spēju atrast spēku sevī, par atbildības sajūtu, kas neļauj tā vienkārši nolaist rokas».

Darbošanās sāksies jau šoruden, tāpēc visas, kas vēlas gūt jaunas zināšanas un atrast domu biedrenes, var nāk uz «Balto māju». Irīna Kulitāne aicina arī sievietes, kas jūt sevī spēkus un vēlēšanos palīdzēt centra tapšanā, nekautrēties parādīt savu varēšanu, jo daudzas no tām, kas fondā sākušas darboties kā brīvprātīgās, ar laiku kļuvušas par algotajām darbiniecēm.

POLICIJAS ZIŅAS (29. jūlijs — 6. augusts)

29. jūlijā Bruno G. Preiļu pagasta Bečos izdarīja huligāniskas darbības pret O.G. Tajā pašā dienā viņš Otrajos Blūzmos atkal izrīkojās huligāniski pret D.M. Abos gadījumos sastādīti administratīvie protokoli.

30. jūlijā Līvānos, Stacijas ielā pretī mājai nr. 1 notika sadursme starp automobili VW Passat, kuru vadīja Oļģerts S., un Nissan Almera, kuru vadīja Viktors T. Bojāti abi automobiļi, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

30. jūlijā Aglonā, Broka ielā 2 Jāzeps G. izdarīja huligāniskas darbības pret G.G. Izteikts oficiāls brīdinājums.

30. jūlijā Preiļos, Aglonas ielā 39 Dmitrijs F. mājās alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

30. jūlijā Līvānos, Lāčplēša ielā 11 Valērijs Z. alkohola reibumā mājās izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

31. jūlijā ceļa Kokorieši — Jezufinova — Dravnieki 1. kilometrā notika sadursme starp automobili Opel Omega, kuru vadīja Jānis Z., un GAZ 5327, kuru vadīja Vjačeslavs M. Bojāti abi transporta līdzekļi, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

31. jūlijā Galēnos, Parka ielā 3 Juris T. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

1. augustā Līvānos, Lāčplēša ielā 11 Aleksandrs B. alkohola reibumā traucēja apkārtējo iedzīvotāju naktsmieru. Sastādīts administratīvais protokols.

1. augustā Saunas pagasta Priekuļos Jevģēnijs I. vadīja automobili alkohola reibumā un neizpildīja policijas darbinieku likumīgās prasības apstāties. Sastādīts administratīvais protokols, nāksies maksāt soda naudu 200 latu apmērā.

1. augustā Saunas pagasta Ozoliņos Pēteris Ž. sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

1. augustā Preiļos, Valmieras ielā 4 Aleksandrs M. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret A.I. Sastādīts administratīvais protokols.

2. augustā Līvānos, Rīgas ielā 24 Sigitas R. izdarīja huligāniskas darbības pret savu nepilngadīgo meitu. Sastādīts administratīvais protokols.

3. augustā Turkos, Jaunsilavās 10 Ignatijs K. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

3. augustā Rušonas pagasta Kategrādē Ēriks Š. izdarīja huligāniskas darbības pret A.Š. Izteikts oficiāls brīdinājums.

3. augustā Līvānos SIA «LKL» veikalā Juris V. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

3. augustā Aglonas pagastā Raimonds M. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret L.M. Sastādīts administratīvais protokols.

4. augustā Aglonas pagastā Juris L. alkohola reibumā ieradās uz pagasta administratīvās komisijas sēdi. Sastādīts administratīvais protokols.

6. augustā Preiļu pagasta Līčos, Jaunatnes ielā 6 Jāzeps K. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret nepilngadīgo A.K. Sastādīts administratīvais protokols.

6. augustā Galēnos, Skolas ielā 14 Pēteris O. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Par dzīvnieku, ko nevajag saukt vārdā

Līvija Rancāne

Pilnīgi pietiek ar septiņām sugām

Pasaulē ir zināmas aptuveni 6000 rāpuļu sugas, Latvijā — tikai septiņas. Man liekas, labāk gan pieciest aukstus lietus, draņķīgas ziemas, liesu zemīti tikai ar septiņu veidu rāpuļiem, nekā siltzemju dabas bagātības komplektā ar vēl 5993 čūskveidīgo radījumu sugām. Ar tām pašām septiņām mūszemītei pietiek, cik negribi. Godīgi sakot, vairums no cilvēkiem pat tās septiņas negrib redzēt ne acu galā, un čūsku pasauli knapi ja spēj iedalīt divās daļās — ķirzakas (kas ar kājām) un — čūskas. Kas lokās, šņāc, briesmīgi un indīgi kožot un esot auksti glumas. Dabas pētnieki sen visu salikuši pa plauktiņiem, un jau skolas solā mierina jauno paaudzi, ka Latvijā sastopama tikai viena indīgo čūsku suga — **odze.** Tai raksturīgs skaists, košs ornaments, kas parasti ir zigzagveida. Dažreiz odzes ir melnas. Cilvēkam pakaļ neskrienot. Nešņācot, bet cenšoties noslēpties. Taču, ja cilvēks tai pieiet tuvāk par 30 centimetriem vai uzkāpj virsū, tā ir bīstama un nespēj pārvarēt savu vēlēšanos ielaist indes zobu tuvākajā mīkstumā.

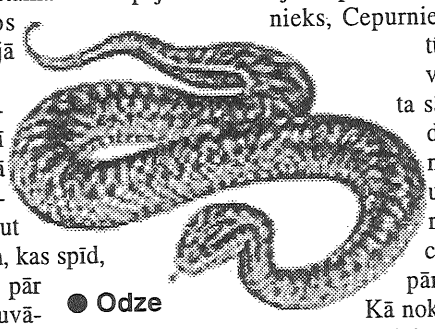

● Odze

Tomēr Latvijas pavalstnieku lielākā daļa un šī raksta autore tostarp, mežā uz cintiņa vai starp melleņu mētrājiem ieraugot kaut ko līdzīgu striķa gabalam, kas spīd, lokās un slīd, ņem kājas pār pleciem, kamēr atduras tuvākajā mežmalā. Protams, nav jau izslēgts, ka taisni klajuma malā, kur mēģināsi atvilkt elpu, saules vannas nepieņems cits «striķa» tinums, bet tas nu tā. Nekas nav tuvāk teikts par to, kādas sugas ir bijusi visiem zināmā paradīzes čūska, taču laikam tāpēc cilvēkos arī glabājas instinktīvas bailes un naids pret šiem rāpuļiem. Ka čūskas dēļ nācās pamest tik siltu vietiņu kā paradīze.

Iespējams, ka tā, ar ko ogotājs mežā satikās, bija **gludenā čūska**, kas gan, kā vēsta zoologi, ir reti sastopama, nav indīga, dzīvo kūdrainos purvājos. Tā gan ir agresīva, var arī iekost cilvēkam, taču nav bīstama. Briesmās rāda savu sarkano vēderu.

Latvijā vislielākā čūska ir **zalktis**, var sasniegt pat 3,50 metru garumu. Tās galvenā pazīme ir divi labi saskatāmi dzelteni, balti vai oranži plankumi galvas abās pusēs. Nav indīga, nekož cilvēkiem, šņāc nevis no naida, bet tāpēc, ka pati nobijusies. Zalktis ir tumšbrūns, pelēks vai brūns.

Pavisam nevarīgs un nekaitīgs radījums esot **glodene**, ko zoologi pat nesauc par čūsku, bet klasificē kā bezkāju ķirzaku. Tās mugura ir sarkanīgi brūna vai pelēka, pāri mugurai ir divas pelēcīgas svītras.

Ja uz cilvēku ir notēmēts ar ieroci, tad nevar gribēt, lai viņš vēsā mierā izštukotu, kas tas ir — revolveris, pistole, vai kāds cits tamlīdzīgs daikts. Taču, sastopoties ar čūsku, tā teikt, viņas dzimtīpašumos, laikam tomēr vajadzētu bez stresa apdomāt «kas ir kas». Ja vien, protams, esam apāvušies kārtīgos gumijniekos, bet nevis klikatiņās, čibiņās vai sandalēs. Tad gan labāk taisīties ātrāk no meža prom.

Vecāka gadagājuma cilvēki gan atceras, ka, ganos iedami, nereti pa tuvējo mežu pērušies arī basām kājām. Vai tad čūskas neiekoda? Iekodušas gan, viņi saka. Bet vajagot taču uzmanīties, un vai tad čūsku dēļ mežā neiesi? Tagadējos laikos esot vēl briesmīgāk, jābaidās no ērcēm, kuru, atšķirībā no čūskas, neieraudzīsi un no kuras arī gumijnieki neglābs.

Kā «piesiet» čūsku

Interesanti ir ar vecāku cilvēku atmiņām. Ja tā paskaties Latvijas laukos, katra otrā, trešā māja atrodas mežmalā, un cik vēl pašos mežu vidučos. Janīnas tantes ģimene tikai pēdējos 15 gadus dzīvo ciematā, līdz tam nelielā klajumiņā, kuru no četrām pusēm ieskāva dažāda veida meži — sils, jaukts skuju koku mežs, gārša un purvaine. Čūsku klātbūtne dienas darbos bija ierasta lieta. Nereti govis tika sadzeltas, biežāk apskādēts tesmenis. Zirgam čūska bija iecirtusi purnā, bēdīgajam lopiņam galva pārvērtusies par lielu bumbieri, ne vairs zāli varējis noplūkt, neko. Bijis tāds zintnieks, Cepurnieks vārdā, tad nu tūlīt vajadzējis pie viņa iet pēc ierunāta sāls. Sāli iemaisīja dzērienā, iedeva nabaga lopiņiem, un pampums kā ar roku noņemts. Kucīte reiz no meža pārskrējusi sadzelta. Kā nokritusi, tā vairs nepiecēlusies. Kucentiņi gribējuši zīst, līduši pie viņas, bet viņa visa uzpampusi. Tajā pat dienā nobeigusies. Mazos suņukus saimnieki tomēr lielus uzaudzinājuši. Janīnas māte stāstījusi, ka, ieraugot čūsku, vajagot uztaisīt krustiņu, uzmest viņai. Tas čūsku «piesienot», viņa vairs nevarot tikt prom. Reiz ieraudzījusi uz celma, ātri vien sameistarojusi krustiņu un uzmetusi virsū. Vairāk gan neesot gājusi skatīties, vai čūska piesieta, vai aizslīdējusi. Citreiz atkal nogurusi piesēdusi mežmalā, bet, kad sarosījusies uz iešanu, skatoties, — čūska ar galvu lien vienā alā, bet tās pakaļgals vēl nav izlīdis no otras.

Agrāk visi ganu bērni bija samācīti, ka čūskas ar steigu jāsit nost, un vēl mičuriniešu ziedu laikos bija populārs teiciens, ka katram jāizpilda svarīgs uzdevums —

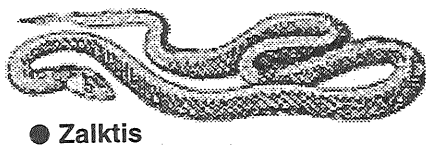

● Zalktis

jāuzaudzina dēls, jāiestāda koks un jānosit čūska. Nabaga rāpuļu sugai tika pārpārēm. Tagad gan cilvēki kļuvuši prātīgāki un dabai nebrūk virsū bez jēgas. Ja arī dēls uzaudzēts un koks iestādīts, tad vēl var audzēt un stādīt otro, trešo un tā tālāk. Bet čūsku sišanai bija pat sava tehnoloģija. Teica, ka nūju nevar celt augstu, jo čūska var aptīties ap to, un sitējs to uzsviedīs uz sava kakla. Nosistā čūska bija jāaprok, tai virsū jāuzspraužnūja, ar ko tā nonāvēta, jo pastāvēja ticējums, ka nūjas gals ir indīgs, uz tās izspļauta inde.

● Ķirzaka

Vēl Janīnas tante atcerējās, kā jaunākos gados braukusi ar motociklu pa platu grantētu ceļu, un te, pie paša braucamdaikta — čūska. Uzrāvusi gaisā kājas, lai ritenis tām neuzmet rāpuli un pāri gan. Jau ciematā dzīvojot, gadījies vēl kāds piedzīvojums, ko sagādājis audžudēls. Līdz tam tikai pilsētā un internātskolās dzīvojušais puišelis ar lielu aizrautību meties dabas un apkārtnes pētījumos. Reiz nolēmis ar saviem atklājumiem pārsteigt arī mājiniekus. Un tā — no atslēgu maciņa izvilcis dzīvu čūsku. Tagad viņš, puisis precību gados, atstāsta šo gadījumu kā anekdoti. Vispirms ļāvis čūskai visu niknumu un indi izšķiest pret viņa gumijas zābakiem, pēc tam tā nogurusi no tāda pārspēka un tīri rātni ļāvusies tikt salocītai un iebāztai atslēgu maciņā.

Janīnas tantei bērnībā čūska arī iekodusi, tomēr tikusi cauri bez ārstu apmeklējuma un speciālas ārstēšanas. Laikam trāpīja tādā vietā, viņa spriež. Vēl viņa stāsta par kādām mājām, kurā zalkti pacienājuši ar pienu, bet tas viesmīlību pārpratis un tagad uz piena dzeršanu ierodoties regulāri ar visiem bērniem, māsām, vectēviem un pārējiem radiem.

Katrā dzimtā savi stāstiņi

Veronikas bērnu un jaunības dienas arī aizvadītas mežmalas mājās. Viņas mātei čūska iedzēlusi kājā, un sāpes bijušas tik stipras, ka māte vaidējusi vien, kamēr tikusi pie ārsta pēc palīdzības. Savukārt kādai kaimiņienei, stāsta Veronika, «paveicoties» ik vasaru tikt pie čūskas koduma. Pat runkuļu vagas ravējot. Vai nu organisms stiprs, vai imunitāte izveidojusies, vai arī kas cits, bet nekādas problēmas ar veselību šai sievietei nerodoties. Veronika atceras, ka viņas pašas kāzās ieradušies darbabiedri — pilsētnieki, kuri pēc tam vaimanājuši un žēlojušies. Tiklīdz mēģinājuši atstāt kāzu namu un pagalmu, pastaigāt pa pļavu un mežmalu, visur satikušies ar rāpuļiem. Vēl Veronika stāsta, ka pie tā paša meža dzīvojošā kaimiņa zemes gabalos, pļavās un dārzos nekad neviens rāpulis neticis redzēts. Kaimiņš teicis, ka šos nešķīsteņus protot aizvadīt. Ar paliekām, kas ņemtas no Lieldienu brokastu svētības, vajagot apiet savu zemes gabalu un čūskas tajā nenākšot. Vai tā ir, vai nav, kas to lai zina, tomēr visām pasaules tautām ir savi vārdotāji, zintnieki, čūsku vārdu pratēji, bet pasaules un parapasaules mijiedarbība ir pārāk smalka un sarežģīta lieta.

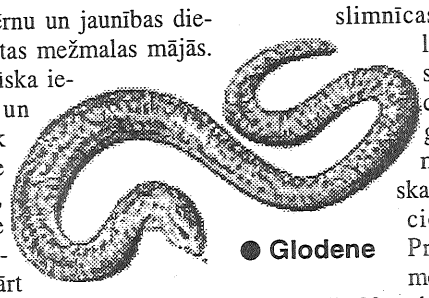

● Glodene

Katrā ģimenē ir savi seni nostāsti par čūskām un personīgi piedzīvojumi par saskarsmi ar tām. Lielākoties kuriozi, jo pašaizsardzības instinkts ir licis darboties pēc principa — bailēm lielas acis. Nu ja, bet kā justies svelmes nomocītam sievišķim, pieskatot bērneļus, kas plunčājas upē un mēģina no saules glābties, uzsedzot uz galvas bērneļa jaciņu. No tās noveļas, aizslīd aiz izgriezuma un izveļas pa blūzes apakšējo malu glums, staipīgs, auksts brrrr ... Kuriozi gadās arī vīriešiem. Alberta onkulis, kurš tagad jau flirtē mūžības dārzos, labprāt dzina amizieri ar savām darbabiedrēm rīdziniecēm konfekšu fabrikā. Reiz kolektīvā izbraukumā avenēs, lasot ogas, viņš izdzirdis biedinošu *«šššš»*. Nolēmis, ka viņu grib izjokot daiļā ogotāja no krūma otrās puses un tāpat uzšņācis atpakaļ. *«Šššš»* atskanējis vēlreiz, un viņš tāpat atbildējis. Taču izrādījies, ka viņš ar zābaku pie zemes bija piežmiedzis mūdzi, kam koķetēšana ne prātā un šņāciena zemteksts bijis nepārprotams.

Pietiekoši iespaidīgs skats redzēts arī Preiļu parka estrādē. Skatītāju simti aizrautīgi bauda skatuves mākslu, pievērsuši acis estrādei, bet pāri visu galvām augstu gaisā pārslīd stārķis, daiļus lokus mezdams,kura knābī karājas, nu, ne jau makšķerkāts.

Iekoda? Tūlīt pie ārsta!

Bet ir cilvēki, kuri apgalvo, ka čūskas ir skaisti dzīvnieki, viņiem tās patīk, sievietes rotājas ar greznumlietiņām čūskas veidā. Viens no šādiem cilvēkiem ir arī Preiļu slimnīcas ķirurgs Jānis Lācis. Viņš labprāt patīksminoties par skaisto ornamentu uz dzīvnieciņa muguras, par krāsām, ja gadoties čūsku ieraudzīt. Tomēr viņam biežāk iznākusi saskarsme ar čūsku sadzeltiem pacientiem. Par laimi, šovasar Preiļu ķirurgu palīdzību nav meklējis neviens sadzeltais. Jāņa Lāča 23 gadus ilgā ķirurga praksē uztraucošākais gadījums piedzīvots pērnvasar, kad čūska bija sadzēkusi grūtnieci. Tomēr viss beidzies laimīgi. Ķirurgs stāsta, ka ārstēšanā tiekot lietoti medikamenti pret organisma toksikāciju, kompreses, bez tam cietušais tiekot paturēts slimnīcā novērošanai. Tāpat kā tas ir citām slimībām, arī organisma reakcija uz čūsku indi ir atkarīga no cilvēka vispārējā veselības stāvokļa, no viņa imunitātes. Esot vīri, kas pēc čūskas koduma izraujot pusstopu un — nekādu problēmu. Tomēr sevišķi jāuzmanās sirds un asinsvadu slimniekiem, cilvēkiem ar novājinātu organismu. Vispareizākā rīcība — cietušo tūdaļ nogādāt pie ārsta, bet bērnus — nekavējoties. Cietušajam jau līdz ārsta palīdzībai jādod daudz dzert, der iedot arī sirdspilienus. Nedrīkst indi atsūkt ar muti, jo šādā gadījumā var saindēties pats palīdzības sniedzējs. Sakostā ekstremitāte jācenšas padarīt nekustīga, tomēr nedrīkst likt spiedošu pārsēju vai žņaugu.

Veci cilvēki bieži vien par rāpuļiem nesaka — čūska, bet gan — tārps. Pastāv ticējums, ka, mežā ejot, čūsku nevajag saukt vārdā, tad tā arī neparādīsies.

Daba piedāvā

Sācies meža ogu laiks. Šobrīd jau nogatavojušās **mellenes**, kas ir ne tikai gardas, bet arī veselībai noderīgas ogas, jo satur C vitamīnu, organiskās skābes, miecvielas. Svaigas mellenes lieliski regulē zarnu darbību, savukārt kaltētām ogām, lietojot tās pie tējām, ir dezinficējoša iedarbība. Turklāt mellenēm piemīt vēl kāda lieliska īpašība — šīs ogas spēj uzlabot redzes asumu. Tāpēc īpaši ieteicams šīs ogas ēst šoferiem, kuriem ilgstoši jāsēž pie automašīnas stūres, kā arī, protams, redzes slimniekiem.

Veselībai ļoti vērtīgas ir arī **meža avenes**, kurās ir daudz šķiedrvielu, pektīna un C vitamīna. Lielākoties avenes izmanto kā sviedrējošu līdzekli saaukstēšanās, jo sevišķi paaugstinātas temperatūras, gadījumā. Tāpēc veselīgas šīs ogas ir ne tikai svaigā veidā, bet arī savārītas ievārījumā vai izžāvētas, ko pievieno pie tējas. Dziedējošas īpašības piemīt ne tikai ogām, bet arī avenāju zariņiem un lapiņām, no kurām arī gatavo tējas. Turklāt aveņu lapas aptur asiņošanu, bet to uzlējums ārstē pinnes.

Kaltētas vai sasaldētas, ievārījumā vai kompotā sagatavotas, bet abām minētām ogām — mellenēm un avenēm — mājas pieliekamajā vajadzētu būt.

Zilenes, kas ir ļoti līdzīgas mellenēm, viena iemesla dēļ tautā nav tik iecienītas — parasti tās aug purvainās vietās kopā ar vaivariņiem, kuri ietekmē zilenēm piemītošās īpašības. Ēdot šādas zilenes, cilvēkam piemīt vēlme gulēt. Taču patiesībā tā ir vaivariņu, ne ogu vaina. Zilenes, kuras bagātas ar C vitamīnu, ārstē visas slimības, kas saistītas ar šā vitamīna trūkumu. Savukārt ogu lapu uzlējums ārstē hroniskas ādas slimības.

Lācenes, kas gan ir visai reti sastopamas ogas, ir organismu attīrošs līdzeklis, jo savāc organismā visu lieko un izvada ārā. Šīs skaistās un garšīgās ogas ārstē arī tūsku un nieru slimības. Turklāt no šīm ogām, kas satur dažādus vitamīnus, pektīnus un šķiedrvielas, var pagatavot ļoti gardu ievārījumu.

Arī **kazenes** ārstniecībā pazīstamas jau izsenis. Šīs ogas nomierina nervu sistēmu, uzlabo sirdsdarbību un spēcina organismu, jo bagātīgi satur dzelzi. Kazeņu lapas lieliski noder ādas slimību, kā arī nepareizas dziedzeru darbības ārstēšanā.

«Veselība»

Šodien vārdadienu svin — Brencis, Inuta, Audris.

11. augustā— Olga, Zita, Liega, Zigita.

Kā kļūt bagātam?

Sprīdītis savā laikā ņēma lāpstu pār plecu un gāja zelta naudu rakt. Ne tik senos laikos stipri vīri mēģināja miljonus meklēt kopsaimniecību laukos. Pavisam nesen visa Latvija pārliecinājās, ka stāvus bagāts var palikt ar tulpju un neļķu audzēšanu, vismaz tautai tā mēģināja iegalvot. Bet ko par to lietu domā lauku cilvēki?

Jānis Spūlis, zemnieks no Vārkavas pagasta:

— Godīgi strādājot un godīgi pelnot — nekad. No dienas dienā raujies, bet tik vien kā iztikai sanāk. Tā pat turīgs nekļūsi. Tāpēc atliek domāt, ka bagāts var kļūt, liekot lietā dažādas citas noslieces.

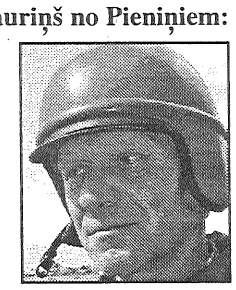

Aleksandrs Mauriņš no Pieniņiem:

— Jāstrādā, kā saka, ko tad citu es varu teikt. Tagad pat skrienu uz gateri. Protams, nav viegli savu kapeiku nopelnīt, bet jācenšas un viss būs labi.

Janīna Vaivode, strādā sabiedriskajos darbos pašvaldības uzņēmumā «Saimnieks»:

— Laikam ar kādu biznesu jānodarbojas. Vai tad mēs, godīgi strādājot, ko īpašu nopelnām vai lielu naudu raušam? Varbūt tirgot vajag vai ar politiku nodarboties... Tur gan var nopelnīt.

Ludmila Trifonova, strādā par dispečeri ugunsdzēsības un glābšanas dienestā:

— Nezinu, man ir grūti uz šo jautājumu atbildēt. Droši vien, vajag būt ekonomiskākiem, atbildīgākiem. Varbūt tad dzīvē kaut kas mainīsies.

Vasīlijs, strādā «Turībā»:

— Vairāk zagt. Citu variantu es nezinu.

L.Kirillova
M.Rukosujeva foto

Sludinājumi ◆ Reklāma

Preiļu tiesu izpildītāju kantoris otrajā izsolē pārdod ZS «Rubini» (īpašnieks Anatolijs Pastars) piederošo kustamo mantu. Piedzinējs — PS «Ausma».

Izsolē tiek pārdots: mēslu ārdītājs ROY-6 bez valsts numura, Ls 210; 2 korpusu arkli (poļu ražojums), Ls 75; mēslu transportieris OBH-F-5, reģ. nr. 187, Ls 37; KUN iekrāvējs 21 MKY-02, Ls 150; mēslu ārdītājs (11 t) ROY-11, Ls 210; traktora T-150 piekabe bez valsts numura, Ls 210; pļaujmašīna Z-173, 1996. g., Ls 120; ūdens muca (5 t), Ls 37; motorzāģis Jonsored-2050, 1989. g., Ls 75, motorzāģis STIHL, 1990. g., Ls 112; autoceltnis ZIL-130 rezerves daļām, Ls 75; a/m VW Transporter rāmis, kravas kaste, Ls 15; a/m LT-28 rezerves daļām, Ls 120; a/m M-412 LEO28 rezerves daļām, Ls 22.

Izsole notiks 18. augustā plkst. 10.00 Preiļu raj., Rudzātu pagastā, «Staņislavovā». Uzziņas pa tālr. 53-21620.

Iepērkam ĀBOLUS. Tālr. 24626 no 8 līdz 17, mob. tel. 9464960.

✔ Pastāvīgi iepērk zāģbaļķus: EGLES (garums 6,70 m, cena Ls 20), PRIEDES (garums 5,20 m, cena Ls 15), LAPU KOKU (garums 3,75 m, cena Ls 8). Samaksa tūlītēja.
✔ Vajadzīgs metinātājs, lentzāģu operatori.
Tālr. 53 36546, 9403537.

Lielveikalā «Degas»
Preiļos universālveikalā (2. stāvā)
atsevišķām preču grupām
50% atlaide!

VIŠĶU TEHNIKUMS
2000./2001. mācību gadā turpina uzņemt audzēkņus šādās specialitātēs:
✔ Lauksaimniecība ar specializāciju lauksaimniecības mehanizācijā.
✔ Lauku mājamatnieks ar specializāciju metāldarbos.
✔ Lauku mājamatnieks ar specializāciju būvgaldniecībā.
✔ Mājturība ar specializāciju ēdienu gatavošanā.
✔ Uzņēmējdarbība lauksaimniecībā.
Un pirmoreiz šogad Nīderlandes-Vācijas projekta ietvaros —
✔Vides saimniecība.
Mācību ilgums ar pamatizglītību 3 gadi 10 mēneši.
Ar vidējo izglītību uzņemam 2. kursā grupu papildināšanai (mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši).
Apmācība latviešu un krievu valodā.
Absolventi iegūst vidējo speciālo izglītību un var turpināt mācīties augstskolā.
Adrese: p/n Višķi, Daugavpils raj., LV-5479. Tālr. 54 72111, 54 72461, 54 72388.

Iepērkam mājlopus gaļai. Tālr. 24289.

PĀRDOD: lēti kombinēto spēkbarību govīm, cūkām, vistām u. c. Preiļos, Brīvības ielā 5A. Tālr. 21250.

Lielais LUNAPARKS
Preiļos no 17. līdz 20. augustam.
Itāļu atrakcijas.
Biļešu cena: Ls 0,30-0,70.

Pārdod

lietotu vitrīnu un ledusskapi. Tālr. 55644;
kases aparātu SAMSUNG 4615, saldējamo vitrīnu ELEKTROLUX. Tālr. 22173;
labu 1 istabas dzīvokli Aglonā. Tālr. 75562, 22026;
2 istabu dzīvokli. Tālr. 22982;
govi. Tālr. 23175;
govi. Tālr. 77737.

Pērk

vai īrē 1 istabas dzīvokli, vēlams bez ērtībām. Tālr. 23005.

Dažādi

Lauksaimniecības darbs ārzemēs! Tālr. (54)29776, mob. tel. 9555490.

Jersikas akmeņkaļu darbnīcā piemineķļi (dažādas krāsas), sākot no Ls 20 , kapu apmales. Tālr. 43622 vakaros, mob. tel. 9199192, 9192571.

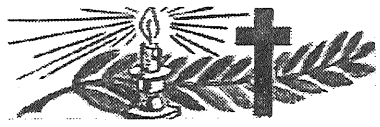

No tevis tik daudz bija ko gūt,
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd.

Mūžības ceļā ir devusies skolotāja Veneranda ZEILE. Dalām sāpju smeldzi un izsakām līdzjūtību meitai Zentai un mazmeitai Ievai.

Preiļu 1. pamatskola

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos
✻ 13., 14., 15. un 16. augustā pulksten 20.00 spāņu melodrāma traģikomēdija «Viss par manu māti».

Riebiņu kultūras nams
✻ 12. augustā pulksten 22.00 balle, starplaikos diskotēka, dīdžejs Hārts.
✻ Rēzeknes mākslas koledžas pasniedzēju un audzēkņu miniatūrdarbu izstāde.

Pelēču kultūras nams
✻ 12. augustā pulksten 22.00 ar jaunu albumu viesojas Inese.

Stabulnieku kultūras nams
✻ 12. augustā pulksten 23.00 grupa «Laineri».

Informāciju sagatavoja L.Rancāne.

Mana jūlija grāmata

Imants Auziņš «Mazas balādes»

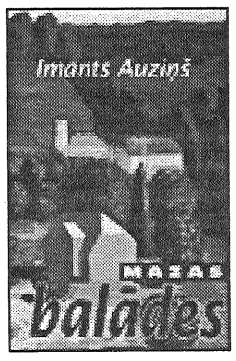

Natālija Vaivode, pensionāre no Upmalas pagasta vismaz reizi mēnesī dodas uz Preiļu rajona centrālo bibliotēku un mājās atgriežas ar smagu grāmatu saini. Vietējā bibliotēkā visas grāmatas izlasītas jau tajā laikā, kad pati strādāja par bibliotekāri. Pagasts ne vienmēr var atļauties jaunu grāmatu iegādei piešķirt tik daudz naudas, cik vajadzētu, tāpēc lasītājam ar plašāku interešu loku vietējās bibliotēkas piedāvājums ir nepietiekams. Natālija Vaivode lasa daudz ārzemju rakstnieku darbus. Gan tos, kas bija izdoti padomju laikā, gan arī tos, kuri pieejami tikai tagad. Viņa seko arī latviešu literatūras jaunumiem, iecienījusi Monikas Zīles darbus. Visu mūžu tuva esot Dainas Avotiņas dzeja. Patīkot Miervaldis Birze. Rakstnieks šovasar aizgāja aizsaulē, un Monika Vaivode stāsta, ka par rakstnieka zaudējumu sāpīgi pārdzīvojusi. Par savu jūlija grāmatu Natālija Vaivode uzskata Imanta Auziņa «Mazas balādes».

— Tā ir dzejnieka jaunākā grāmata, — teica Natālija Vaivode.

— Interesanta jau ar to, ka dzejnieks pievērsies tādam žanram kā balādes un izveidojis atsevišķu krājumu. Tēmu ziņā grāmata ir ļoti daudzveidīga — ir balādes par rūgtumu, par pasaules nejaucību un skaistumu, par mīlestību aizkrāsnē, par dzīves egli, par to, kā dvēselei nepietiek, par aku, par jokiem un spokiem. Tā ir noskaņu un pārdomu dzeja un var patikt visu gadagājumu cilvēkiem. Balādes vieno noslēpumainības un negaidītības elements. Visvairāk atmiņā saglabājusies «Maza balāde par septembra vakaru». *«... Ja aiznesu daļu no dvēseles tavas, — kaut daļa no manas tev ir. Ja arī šķiet ledusauksts atmiņu avots, — tā veldzētam, vieglāk caur paļām un slavu līdz beigām mierīgi nirt ...»*

Par savu jūlija grāmatu Natālija Vaivode uzskata arī Gundegas Repšes romānu «Sarkans».

— Vienmēr izlasu Gundegas Repšes publicistiskos darbus presē, — stāsta Natālija — viņas raksti ir ar dziļu domu, viņai sāp mūsu dzīves nebūšanas.

— Grāmatā «Sarkans» satiekas aizlaiki, mūsdienas un nākotne, cinobrs, karmīns un purpurs, tas ir stāstījums par likteņu mīklaino cikliskumu.

L.Rancāne

Lai acīm netrūktu vitamīnu

Tieši vasarā mums īpaši jārūpējas par acu aizsardzību, jo slodze acīm ir palielināta. Tāpēc vismaz reizi nedēļā ieteicams lietot pārtikā patreknas zivis un mencu aknas. Arī dzeltenoranžo krāsu augļi un dārzeņi lieliski nostiprina mūsu acis (karotīns, A vitamīna provitamīns). Par sevišķi ieteicamām mūsu redzei atzītas svaigas mellenes un brūklenes, pētersīļi, selerijas, dabiskais medus. Par šiem labvēlīgajiem produktiem gādā pati vasariņa.

NOVADNIEKS
Redaktore Tamāra Elste

Laikraksts iznāk divpadsmit reizes mēnesī (otrdien, ceturtdien, sestdien). Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Dibinātājs un izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija». Izdevēja un redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Elektroniskais pasts novadnieks@axel.lv Tālr. 22059, mob. tel. 9410288 (redaktorei), 22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondentiem). Fakss 22305. Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Viena uzsk. iespiedloksne. **Pasūtījuma indekss 3033.**